

dvouměsíčník o životě **nimo město**

Venkov

EVROPSKÝ ZEMĚLĚSKÝ FOND PRO ROZVOJ VENKOVA:
EVROPA INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

MINISTERSTVO ZEMĚLSTVÍ

ČÍSLO 13 | ZÁŘÍ – ŘÍJEN 2013 | VYDÁVÁ MZE | WWW.EAGRI.CZ

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA:

JAK DÁL? STR. 8–13

ZEMĚ ŽIVITELKA

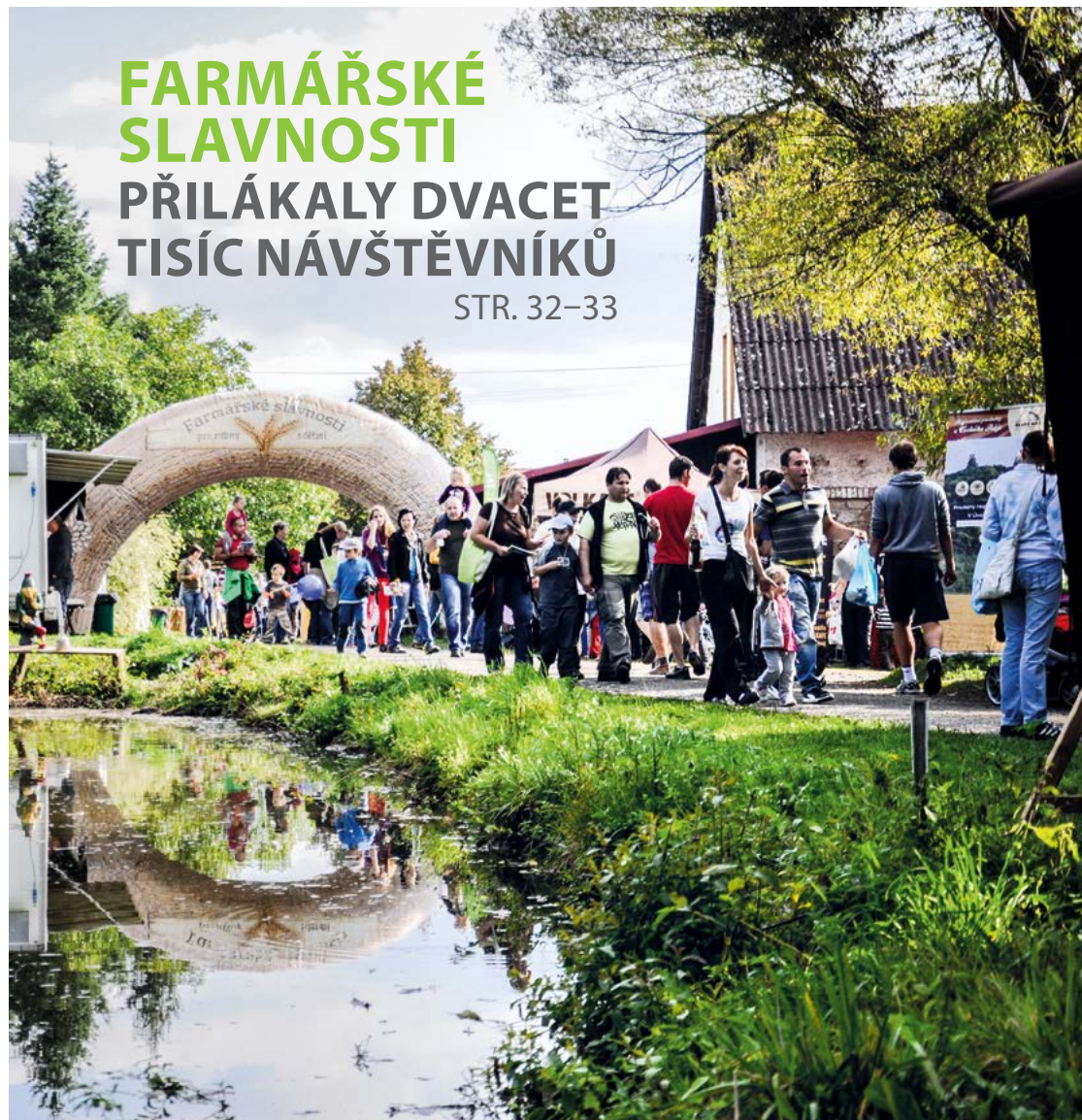
POTVRDILA SVOJI
VÝJIMEČNOST

STR. 18–21

ABY LIDÉ DRŽELI POSPOLU

STR. 36–37

FARMÁŘSKÉ SLAVNOSTI PŘILÁKALY DVACET TISÍC NÁVŠTĚVNÍKŮ

STR. 32–33

EDITORIAL

Soutěž Vesnice roku, která probíhá v rámci Programu obnovy venkova, je každoročně vyhlašována již od roku 1995. Jsem velice rád, že i Ministerstvo zemědělství je od roku 2007 do soutěže zapojeno, a mohlo proto být i pro letošní ročník garantem mimořádného ocenění „Oranžová stuha České republiky“.

Cílem této soutěže je snaha probudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova a odhalit tak rozmanitost a pestrost uskutečňovaných programů obnovy českých vesnic.

Soutěž rovněž upozorňuje širokou veřejnost na nemalý význam venkova a zviditelňuje aktivity obcí, jejich představitelů a občanů, kteří se snaží zvelebovat svůj domov a jeho okolí.

Jsem velice rád, že zapojení místních obyvatel do společenského života v obci vede ve svém důsledku rovněž k obnově a rozvoji místních tradic, které na českém venkově v minulosti zcela běžně fungovaly. Je zřejmé, že když jde o dobrou věc, tak se v lidech téměř vždy najdou vůle i elán k dosažení vytyčeného cíle.

Celkový počet 273 obcí, které prošly krajskými koly této soutěže a z nichž třináct vítězných v každém kraji dále postoupilo do celostátního kola, nám tak jednoznačně

potvrzuje zájem a činnost obyvatel, které tato soutěž probudila. Všechny prezentované projekty a programy jen podtrhují opodstatněnost celé soutěže.

Z pohledu Ministerstva zemědělství nás samozřejmě těší jakákoli přínosná spolupráce místní samosprávy se zemědělským nebo lesnickým podnikem či jinými spolky z resortu zemědělství. Tato spolupráce přirozeně generuje vedle pracovních vazeb také neformální kontakty lidí, kteří na venkově žijí a pracují. A dobře fungující mezilidské vztahy se pak zákonitě odrážejí na výsledcích práce místních obyvatel a na celkovém rázu vesnice a jejího okolí.

Těší mne, že lhostejnost a apatie, které se občas do našeho života vkrádají, jsou v případě soutěživých občanů českého venkova překonány aktivním zájmem o to, jaký ráz svojí vesnici vtisknou.

I když v žádném případě nechci nijak snižovat ocenění vítězů jakoukoli stuhou, tak ve své podstatě bychom měli ocenit všechny vesnice a jejich občany, kteří si zvelebování prostředí, ve kterém žijí, vzali za své. Proto jim do dalších ročníků soutěže Vesnice roku přeji hodně úsilí a energie, aby naše česká vesnice působila vždy tak upraveně a malebně, jako je tomu ve vyspělé Evropě.

Miroslav Toman
ministr zemědělství

PŘEČTĚTE SI V TOMTO ČÍSLE

Oranžovou stuhu
získala obec Prlov
str. 4

Vesnicí roku je
Jeseník nad Odrou
str. 5

Program rozvoje venkova:
osa III
str. 10–13

Přehrady velkou
vodu zvládly
str. 14–17

Rothschildův statek
už zase prosperuje
str. 29

Farmářské slavnosti
propagují zemědělství
str. 32–33

Lesníci varují před
problémy svého sektoru
str. 35

Environmentální podpory
PRV v roce 2014
str. 38–39

10–13

22–23

34

TIRAŽ

Venkov

VENKOV – dvouměsíční informační periodikum Programu rozvoje venkova
Číslo 13 • Vychází 28. 10. 2013 v Praze • Redakční uzávěrka: 7. 10. 2013 • Vydává: Ministerstvo
zemědělství • Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1 - Nové Město • IČ: 00020478 • MK ČR E 20/386

ORANŽOVOU STUHU ZÍSKALA OBEC PRLOV

Foto: archiv MZe

V krásných prostorách Senátu se 23. září konalo slavnostní udílení ocenění Oranžová stuha, jehož vyhlášovatelem je od roku 2007 Ministerstvo zemědělství. Cílem této ceny je vyzdvihnout a odměňovat příklady dobré spolupráce obcí a zemědělských subjektů, rybářů, myslivců, včelařů a podobně. Držitelem Oranžové stuhly ČR za rok 2013 se stal valašský Prlov.

Do Senátu se sjeli zástupci obcí, které získaly v krajských kolech soutěže Vesnice roku Oranžovou stuhu a které poté navštívila celostátní hodnotitelská komise, aby z nich vybrala tu nejlepší, jež nakonec obdržela Oranžovou stuhu České republiky roku 2013.

Slavnostní vyhlášení výsledků v prostorách Senátu umožnila Stálá komise Senátu pro rozvoj venkova, jejíž předsedkyně, senátorka Dagmar Zvěřinová, účastníky i přivítala. „Vím, že všichni nemůžete vyhrát, ale už to, že jste zde, je oceněním vaší práce a úspěchem,“ řekla mimo jiné senátorka za Žďár nad Sázavou.

Ministerstvo zemědělství jako vyhlášovatele soutěže zastupoval vrchní ředitel Sekce přímých plateb a rozvoje venkova Pavel Sekáč. Ten ve svém vystoupení zdůraznil

nutnost nevnímat zemědělce jen jako manažery či producenty potravin, ale hlavně jako ty, kteří obohacují život v obci. Vedoucí oddělení Celostátní sítě pro venkov a technické pomoci Zuzana Dvořáková v rámci své role moderátorky akce každou oceněnou obec stručně charakterizovala a představila aktivity, které obcím pomohly k získání prestižního ocenění.

Přínos zemědělců pro život obcí vyzdvihl člen předsednictva Svazu měst a obcí a starosta Příšovic Antonín Lízner: „Život na vsi – to není spolupráce institucí, ale lidí. Proto si vážím spolupráce se zemědělci, hlavně pak s těmi malými, kteří se denně věnují svým polím a kteří mají opravdový vztah k půdě a krajině.“

Nositeli krajských ocenění Oranžová stuha se letos staly Babice (Olomoucký kraj), Bernartice (Jihočeský kraj), Bělušice (Ústecký kraj), Dlouhé (Kraj Vysočina), Dolní Životice (Moravskoslezský kraj), Kněžice (Středočeský kraj), Otročin (Karlovarský kraj), Prlov (Zlínský kraj), Ratíškovice (Jihomoravský kraj), Suchý Důl (Královéhradecký kraj), Velký Bor (Plzeňský kraj), Vysočina (Pardubický kraj) a Záhoří (Liberecký kraj).

V celostátním kole pak třetí místo obsadily Bernartice z okresu Písek, druhé byly Kněžice z okresu Nymburk a ocenění Oranžová stuha České republiky roku 2013 získal Prlov z okresu Vsetín. V Bernarticích zaujal hodnotitelskou komisi bohatý zemědělský a společenský život a zapojení zemědělců do života obce, která vlastní dvanáct vodních nádrží. U Kněžic vyzdvihli zástupci komise energetickou soběstačnost a spolupráci se soukromými zemědělci i zemědělskou akciovou společností, a. s., která je kromě jiného místním významným zaměstnavatelem. V Prlově se spolupráce obce a zemědělců promítá nejen do každodenní péče o krajinu a komunikace, ale i do pořádání řady úspěšných akcí.

Vítěznou obec vám představujeme na str. 36.

Více informací o soutěži naleznete na www.eagri.cz/Venkov.

VESNICÍ ROKU JE JESENÍK NAD ODROU

Až budete mít cestu na severní Moravu, nezapomeňte se zastavit v Jeseníku nad Odrou. Proč? Protože se tato obec v CHKO Poodří a na dohled Beskyd stala Vesnicí roku 2013. Na druhém místě skončily Holovousy z Jičínska, na třetím Dolní Újezd z okresu Svitavy.

Čím obec na hranici Sudet a Moravy celostátní hodnotící komisi zaujala? Především pospolitostí a soudržností místních obyvatel. V Jeseníku a jeho místních částech Blahutovice, Polouvsí, Hůrka a Hrabětice žijí sice jen necelé dvě tisícovky obyvatel, ale působí tu hned patnáct občanských sdružení a několik dalších neformálních spolků k tomu. „Z větší části lidé přesídlení z Valaška převzali na sebe odkaz místa i svých předchůdců a dokázali zde vytvořit společenství, které se

Foto: archiv MZe

navzájem baví, společně žije a pomáhá si,“ píše se v oficiálním hodnocení. „Místní části spojují cesty znovu doplněné alejemi ovocných stromů. Místo jejich zpracování – pálenice je společným místem a je také jedním z míst společného setkávání všech občanů.“

Do letošního ročníku soutěže se přihlásilo 273 obcí ze třinácti krajů České republiky. Vítěz každého kraje získal Zlatou stuhu a postoupil do celostátního kola. Všech třináct finalistů pak v září navštívila odborná komise. Hodnotila úroveň společenského života v obci, aktivity obyvatel, celkový obraz vesnice, občanskou vybavenost a infrastrukturu, spolupráci s podnikateli, veřejná prostranství, péči o zelesňování a krajinu a také koncepční dokumenty obce. „Všichni vítězové krajských kol byli výborně připraveni. Prezentace byly živé a nápadité. Rozhodně nám ani jedna obec neulehčila naše rozhodování,“ uvedl předseda celostátní komise, starosta obce Řepice Martin Vysoký.

O svém triumfu se zástupci Jeseníku nad Odrou dozvěděli na Mezinárodním festivalu dětských folklorních souborů Písni a tancem v Luhačovicích, kde byly výsledky letošního ročníku soutěže zveřejněny. „Dík patří všem našim občanům, sdružením i spolkům – díky nim může obec žít a dále se rozvíjet,“ reagoval bezprostředně po převzetí ocenění starosta vítězné obce Tomáš Machýček.

Jeseník nad Odrou za vítězství v soutěži obdržel dva miliony korun, druhé Holovousy 1,9 milionu a třetí Dolní Újezd 1,8 milionu korun. Koláčovou cenu za nejlepší domácí koláče získala obec Vysoké Pole ze Zlínského kraje, putovní pohár Folklorního sdružení ČR se letos stěhoval do jihomoravských Šakvic.

Cílem soutěže Vesnice roku v Programu obnovy venkova je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic a upozornit veřejnost na význam venkova.

Podrobnosti najdete na www.vesniceroku.cz.

PRAHA HOSTILA AGRÁRNÍ KONFERENCI

Hlavní vývojové trendy zemědělství v Evropě byly prezentovány na dvaadvacátém ročníku konference Agrární perspektivy, kterou ve druhé polovině září hostila Provozně-ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze.

Účastníci konference zásadní témata řešili v pěti pracovních skupinách: Ekonomika zdrojů, konkurenceschopnost a změny Společné zemědělské politiky; Mezinárodní byznys a marketing; Společenská odpovědnost firem v agrárním sektoru; Regionální a sociální rozvoj; Informační a komunikační technologie pro každého. Z pohledu zemědělců byly významné především výstupy pracovní skupiny, která diskutovala o důsledcích změn Společné zemědělské politiky po roce 2013. „V rámci mezinárodního byznysu a marketingu se diskutovalo o změnách zahraničního obchodu, nakupování lokálních produktů či výhodách ruského zemědělského exportu,“ uvedl garant této sekce Zdeněk Linhart z Katedry řízení České zemědělské univerzity. „Sekce regionálního rozvoje se pokoušela venkov nejprve vymezit podle různých kritérií, definovat jeho problémy a hledat jejich řešení například v sociálním podnikání. Tématem bylo i měření sociálního kapitálu venkovských obcí a dobrá praxe, kterou uplatňují vesnice, jež vyhrály soutěž Vesnice roku a mohou tak sloužit jako příklad pro ostatní,“ dodala Marie Pechrová z Oddělení Celostátní sítě pro venkov a technické pomoci Ministerstva zemědělství.

Na plenárním zasedání, které moderoval Fred Harper z University of Plymouth, přednesli své příspěvky například William H. Meyers z University of Missouri, Zuo Ting z China Agricultural University či Philippe Burny z University

of Liège v Belgii. Posledně jmenovaný v přehledné prezentaci shrnul hlavní body reformy nové Společné zemědělské politiky Evropské unie, která začne platit po roce 2014.

Na závěr prezentoval Ulrich Hamm z univerzity v německém Kasselu výsledky výzkumu očekávání spotřebitelů od místních, respektive regionálních potravin. Představil nové označení produktů, které vyvinul se svým výzkumným týmem – tzv. Regionální okénko, jež má spotřebitele informovat o původu, zpracovateli i balírné výrobku.

ilustrační foto: archiv MZe

Podrobnější informace k jednotlivým tématům naleznete na <http://ap.pef.czu.cz>.

V NOVÝCH PAVILONECH JSOU PEKÁRNA, PIVOVAR I VÝROBNA KRMIV

Minipivovar. Pekárna. Výrobní krmiv. Moderní skleníky. Akvária. Nádrže pro ryby. Prostor pro zpracování masa a výrobu sýrů... To vše a mnoho dalšího – najdete ve dvou nových biotechnologických pavilonech M a X, které byly zprovozněny v areálu Mendelovy univerzity v Brně – Černých Polích.

„Nové prostory nahradily stávající, které již nevyhovovaly současným požadavkům na výuku, vědu a výzkum svojí velikostí ani technickým vybavením,“ sdělila Kateřina Brettschneiderová z rektorátu Mendelovy univerzity s tím, že škola získala celkem 11 185 metrů čtverečních plochy pro výuku a výzkum. Výstavba dvou objektů s moderní infrastrukturou pro vědecko-výzkumnou činnost trvala přes dva roky a vyšla na 619 milionů. Větší část nákladů byla hrazena prostřednictvím Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace.

„Je dobře, že prostředky z operačních programů investujeme do kvalitních projektů, které slouží jak výuce studentů, tak i činnosti vědeckých pracovníků,“ uvedl při slavnostním otevření pracovišť ministr školství, mládeže a tělovýchovy Petr Fiala.

Pavilon M je koncipován pro převažující výzkumnou a badatelskou činnost s přímou návazností na výuku. Každý samostatný funkční celek (půdoznalství, zoologie, rybářství, rostliny, masná výroba, pekárna, mlékárna, pivovar...) zaujímá, pokud možno, celé jedno podlaží. Na střeše severní části nového pavilonu je umístěn reprezentativní ovál se sály, které budou využívány nejen pro výuku, ale i pro potřeby důležitých jednání a dalších akcí.

Foto: archiv Mendelovy univerzity

Pavilon X je svojí polohou předurčen k tomu, aby byl v rámci areálu centrálním bodem života univerzity. Kromě Ústavu informačních technologií, oddělení Energetiky i Provozu areálu Černá Pole a Správy kolejí a menz se zde nachází také jídelna.

„Výstavba obou pavilonů byla pro univerzitu nezbytným předpokladem pro udržení vědecké práce na evropské úrovni v oblasti rybářství, technologie potravin, ekologie, pěstování rostlin či chovu zvířat a na světové úrovni v oblasti biotechnologie, genetiky a proteomiky, biologie rostlin, biochemie, remediace, biosenzoriky, nanotechnologií a jiných oborů,“ uzavřela Kateřina Brettschneiderová.

Bližší informace k projektu naleznete na www.mendelu.cz.

VENKOV 2013

V HLAVNÍ ROLI BUDOUCNOST

Foto: archiv MZE

V Hranicích na Moravě se ve dnech 1. až 3. října konala „Národní konference VENKOV 2013“ – pestrý a široký programový celek s účastí zástupců veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru i široké veřejnosti. Účastníci již pátého ročníku setkání na podporu udržitelného a soběstačného venkova měli na výběr z tematických workshopů, diskusních pořadů, exkurzí, výstav a prezentací.

Končí jedno programové období a finišují jednání o podobě toho nastávajícího, je tedy logické, že většinou debat – formálních i neformálních – vládly Program rozvoje venkova (PRV) a změny, které ho do budoucna čekají.

Velkou pozornost proto vyvolalo vystoupení náměstkyně ministra zemědělství Jaroslavy Beneš Špalkové, která prezentovala vize Společné zemědělské politiky EU do budoucna a informovala o současném stavu příprav českého PRV.

MZE: CHCEME SPOLUPRÁCI ZEMĚDĚLCŮ A OBCÍ

Finální podoba PRV by měla být podle náměstkyně Beneš Špalkové předložena vládě ke schválení pravděpodobně v listopadu (pozn. redakce – termín byl přesunut na leden/únor 2014). Na jeho rozpočet je vyčleněno 2,17 mld. eur, kofinancování ze státního rozpočtu bude minimálně 15 %.

Na celé programové období 2014 až 2020 je tak na rozpočet PRV alokováno 2,55 mld. eur. Ministerstvo zemědělství ale v současné době jedná s Ministerstvem financí o možnosti vyššího podílu kofinancování ze státního rozpočtu.

Finanční prostředky budou v porovnání s končícím obdobím nejspíš citelně nižší. Na tento stav mělo kromě úsporných opatření vliv rozhodnutí vlády Petra Nečase: Evropská rada na její návrh schválila převedení 300 milionů eur z PRV do kohezních fondů. „Vzaly se peníze z programu, který funguje,“ kritizoval tajemník Agrární komory Martin Fantyš a varoval před nedostatkem peněz pro potřeby PRV.

O řešení situace se nyní vedou intenzivní jednání, která se podle sdělení náměstkyně Jaroslavy Beneš Špalkové snaží o zajištění toho, aby opatření, jež byla dosud podporována v rámci PRV, kde už nebudou k dispozici prostředky, byla nadále financována například v rámci Integrovaného regionálního operačního programu (řídící orgán MMR) a OP Životní prostředí (Ministerstvo životního prostředí).

„Obce nepustíme k vodě,“ ubezpečila náměstkyně ministra zemědělství a dodala: „Chceme spolupráci zemědělců a obcí.“ V této souvislosti doplnila, že by v blízké době mělo být podepsáno memorandum Ministerstev zemědělství, životního prostředí a místního rozvoje, jež by zajištění potřebných financí a jejich požadované určení mělo garantovat.

MINULOST I BUDOUCNOST

Končícímu programovému období a budoucnosti venkova se věnoval také například diskusní moderovaný pořad v Divadle Stará strelnice, kterého se vedle jiných zúčastnili představitelé venkovských zájmových organizací. Eduard Kavala (Spolek pro obnovu venkova) při hodnocení uplynulého období mimo jiné řekl: „Poslední období nebylo pro venkov vůbec špatné. Nepodařila se ale stabilizace venkovského prostředí, o rozvoji nemluvě.“

Jana Juřenčáková, předsdkyně Sdružení místních samospráv, ocenila, že i malé obce si hodně polepšily. I přes některé výhrady vyzdvihla přínos PRV. „Kdyby všechny programy byly v takovém stavu jako Program rozvoje venkova, byli bychom všichni spokojeni,“ prohlásila.

Jan Záhorka z Agrární komory konstatoval, že v končícím programovém období nebyl dostatek pozornosti věnován živočišné výrobě a podnikání v této oblasti přestalo být v některých oborech rentabilní. Dále vyjádřil kritický názor k dotační podpoře na plochu bez ohledu, zda se na ní

hospodaří, či nikoliv. „Staré členské země si z nás udělaly odbytiště,“ řekl.

A co by mělo být finančně podporováno v budoucnu? Podle Jana Záhorky živočišná produkce, dojnice, masné krávy, chmel, škrob, některé druhy ovoce a zeleniny, potravinářský průmysl a produkce ekologického zemědělství.

Lubomír Burkoň, předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů, považuje za prioritní podporu výroby. Přímé platby, na které mají nárok všichni, považuje za nespravedlivé.

Eduard Kavala uvedl, že základním úkolem, před kterým náš venkov stojí, je zachování zaměstnanosti na venkově a podpora tvorby pracovních míst.

Další informace (prezentace, záznamy z exkurzí atd.) naleznete na www.venkov2013.cz.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA – OSA III

Foto: archiv MZe

TŘI STĚŽEJNÍ PRIORITY

Ve III. ose Programu rozvoje venkova byla opatření zaměřena na tři stěžejní priority. Cílem priority diverzifikace hospodářství venkova byla zejména tvorba pracovních míst a zajištění vyšší příjmové úrovně obyvatel venkova prostřednictvím rozvoje a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky.

„Podporovány byly projekty zaměřené na obnovu či novou výstavbu budov a ploch sloužících pro živnosti v oblasti výroby, zpracování a služeb a dále pak projekty využívající obnovitelné zdroje energie,“ vysvětlila Lucie Krumpholcová, vedoucí Oddělení strategie a implementace osy III a IV Ministerstva zemědělství, s tím, že realizace projektů přinesla vybudování zejména venkovských penzionů se zaměřením na agro- a hipoturistiku, truhláren, kováren a dalších objektů k provozování řemesel. Vedle toho díky podpoře z výše jmenovaného opatření funguje nově i řada kotelen na biomasu, peletáren a bioplynových stanic.

Celkem byly v této oblasti podpořeny téměř tři tisícovky projektů za více než 7,8 mld. korun.

Cílem druhé priority osy III bylo zejména vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech, zlepšit vybavení a vzhled vesnic a veřejných

prostranství a posílit sounáležitost obyvatel s místním prostředím a dědictvím venkova.

„V této oblasti byla podpořena výstavba infrastruktury, kdy největší část prostředků plynula na výstavbu čistíren odpadních vod, vodovodů a kanalizací. Pro zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, podnikání a relaxaci byly dotace poskytovány i na výstavbu místní silniční infrastruktury či na zvelebení prostředí na návších nebo jiných veřejných prostranstvích,“ popsala Lucie Krumpholcová.

Obce měly dále možnost budovat veřejné osvětlení či rozhlas. V neposlední řadě byly podporovány i občanské vybavení a služby, kdy obce mohly investovat do budování kulturních domů, zdravotních

středisek, obecních úřadů, škol, hasičských zbrojnic nebo hřišť pro sportovní vyžití obyvatel obce.

Podporovány byly i projekty zaměřené na ochranu a péči o kulturní a přírodní dědictví – zejména se jednalo o obnovu kostelů, far a zámků včetně zámeckých zahrad. Stranou nezůstaly ani drobné sakrální stavby jako kapličky, křížky či boží muka. V této oblasti získalo podporu 2 062 projektů za téměř 8,5 mld. korun.

Cílem osy III bylo i přispět k vyšší úrovni vzdělanosti a uplatnění na trhu práce venkovských obyvatel, a to prostřednictvím vzdělávání a využití vnitřního potenciálu venkova cestou vytváření a rozvoje místních partnerství. Podporu získalo téměř 160 projektů za více než 93 milionů korun.

Osa III Programu rozvoje venkova podporovala v letech 2007 až 2013 rozvoj životních podmínek ve venkovských oblastech a diverzifikaci tamějších ekonomických aktivit. Mezi její cíle patřily tvorba pracovních příležitostí, využívání obnovitelných zdrojů energie, zlepšení podmínek kvality života ve venkovských oblastech, ochrana kulturních památek a vzdělávání.

Opatření	Alokace (mil. Kč)	Zaregistrované projekty		Schválené projekty		Propracené projekty	
		ks	mil. Kč	ks	mil. Kč	ks	mil. Kč
III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy	3 823	1 067	6 563	482	3 655	332	2 860
III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	2 593	3 654	7 224	1 181	2 426	773	1 280
III.1.3 Podpora cestovního ruchu	2 050	2 069	5 847	683	1 963	385	991
III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic	5 165	2 891	17 411	1 131	5 068	967	3 987
III.2.1.2 Občanské vybavení a služby	1 362	1 922	7 887	271	1 280	205	914
III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	1 476	988	2 240	659	1 477	406	830
III.3.1 Vzdělávání a informace	61	181	116	99	60	99	60
III.4.1 Získávání dovedností, animace a provádění	30	60	29	59	29	0	0
Celkem osa III	16 560	12 832	47 317	4 565	15 958	3 167	10 922

ASZ: OSA III BYLA PŘÍNOSNÁ I PŘIJATELNĚ NASTAVENÁ

Asociace soukromého zemědělství (ASZ) hodnotí osu III Programu rozvoje venkova v letech 2007–2013 jako velmi důležitou a přínosnou. Její nastavení bylo podle ASZ přijatelné. Při hodnocení osy III měla ale ASZ několik výhrad.

„První se týká té skutečnosti, že v rámci osy III nebylo možné požádat o dotaci pro subjekty, které administrativně spadají do obce nad 2 000 obyvatel, přestože se fyzicky nacházejí často na absolutních samotách nebo v osadách, a na které mělo být především cíleno. Takto byly ale formálně vyřazeny a ani slíbené ROPy nedokázaly tento problém vyřešit,“ vysvětlil tajemník ASZ Jaroslav Šebek.

Asociace měla také výhrady k projektům bioplynových stanic. „Samotná myšlenka je dobrá. Zvítězily ale bohužel lobbistické tlaky prosazující dotace velkým projektům, které prokazatelně a velmi zásadně ničí životní prostředí – účelově pěstované monokultury pro bioplynové stanice oproti původnímu dobrému záměru na likvidaci a energetické využití přebytečné travní hmoty a komunálního odpadu.

Byly to vyhozené peníze pro pár subjektů a výsledek žádný, jenom další zátěž a problémy do budoucna,“ prohlásil Jaroslav Šebek.

Asociace do budoucna doporučuje preferovat malé projekty s omezeným finančním stropem, aby se dostalo na co nejvíc možných aktivit a subjektů. „Strop by měl být tak do pěti milionů korun na projekt, co nejvíce by se mělo diverzifikovat a podporovat zejména zpracování a prodej přímo na farmě, agroturistiku a podobně,“ řekl Jaroslav Šebek a uzavřel vše s tím, že finanční prostředky na výstavbu kanalizací a vodovodů by měly být podle ASZ rozdělovány z programů Ministerstva životního prostředí.

Foto: archiv MZe

DOPLŇUJÍCÍ STANOVISKO ŘÍDICÍHO ORGÁNU PRV K PROBLEMATICE BIOPLYNOVÝCH STANIC:

Podpora z osy III byla na tento předmět čerpána převážně žadateli z malých a středních podniků. V rámci projektů byly téměř vždy realizovány malé bioplynové stanice, které pro svůj provoz využívaly jako vstupní suroviny i kejdu, hnůj a travní přebytky, které nenašly v daném regionu jiné využití.

Opatření třetí osy PRV jsou nedílnou součástí celého programového dokumentu. Z mého hlediska jsou pak prioritou zejména ta opatření, která mohou v důsledku stabilizovat příjem zemědělských podniků formou diverzifikace aktivit a která snižují jejich citlivost vůči nepříznivým faktorům, jež ovlivňují ekonomické výsledky farem (např. průběh počasí, katastrofy, volatilitu trhů zemědělských komodit). Nelze rovněž opomenout roli této osy PRV ve snaze o užití partnerství všech aktérů na venkově při stanovování strategií a směru dalšího vývoje regionů formou animace a získávání dovedností.

Po zkušenostech ze současného období visí otazníky nad opatřeními nezemědělské povahy. Ačkoliv je zřejmá snaha EU propojit harmonizovaně podpůrné nástroje Unie (zejména ERDF, FS a EAFRD), má podle mého soudu tento přístup řadu slabých míst. Zejména se jedná o funkčnost rozhraní mezi jednotlivými fondy (resp. opatřeními programových dokumentů). V tomto směru jsou patrné signály o potížích, které na jednu stranu mohly vést k ne zcela efektivnímu využití veřejných zdrojů a na straně druhé k problematickému ufinancování některých aktivit v rámci PRV (zejména ve vztahu k potřebám malých obcí).

Z mého pohledu je rovněž podstatný fakt, že zemědělci v zásadě nemohou žádat (až na výjimky) v jiných operačních programech, ale řada jiných beneficentů v ose III PRV mohla

být příjemcem pomoci jak z EAFRD, tak ze strukturálních fondů. To staví PRV do zcela jiného světla a systémově je tento prvek diskutabilní.

V příštím programovém období se pravděpodobně řada těchto opatření/aktivit osy III přesune obsahově do jiných operačních programů, což je podle mého soudu krok správným směrem. Upřímně řečeno, lze to chápat rovněž jako záchranný manévr pro aktéry v oblasti osy III, neboť po snížení rozpočtu PRV, přesunu 300 milionů eur do SF po summitu lídrů v únoru tohoto roku, a také po navýšení spolufinancování EU z 75 % na 85 % (pozn. redakce – v této době probíhá dialog MZe s Ministerstvem financí o zabezpečení dalších zdrojů ze státního rozpočtu na spolufinancování) zaznamenal rozpočet PRV pro období 2014(15)–2020 dramatický propad.

Pokud byly reálné potřeby některých zainteresovaných skupin osy III méně finančně zohledněny v současnosti, tak v budoucnu by byla situace ještě horší. Pokud se zformalizuje dohoda z trialogových jednání a celé PRV bude mít k dispozici namísto 3,67 mld. eur veřejných prostředků (dnes) pouze 2,5 mld. eur, potom se obávám nejen o budoucnost opatření osy III, ale i o funkčnost a efektivitu celého programu a v důsledku jeho schopnost dosahování stanovených cílů.

Jan Ulrich,
ředitel Zemědělského svazu ČR

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ZLEPŠIL ŽIVOT V OBCÍCH,

říká Lucie Krumpholcová, vedoucí Oddělení strategie a implementace osy III a IV Ministerstva zemědělství

Venkov: Co se při realizaci osy III Programu rozvoje venkova (PRV) nezdařilo?

Nepodařilo se například vytvořit plánované množství pracovních míst, a to ze dvou důvodů: původní odhad byl nadhodnocený a negativně se také podepsala ekonomická krize. Dá se také hovořit o určité rozmělněnosti podpory, způsobené velkou šíří podporovaných témat, kterou požadovali členové Monitorovacího výboru PRV.

V každém případě je ale třeba zdůraznit, že z průběžných hodnocení jasně vyplývá zlepšení kvality života v obcích, které získaly podporu z PRV.

Venkov: Jak vidíte budoucnost?

Vše bude rozhodně koncentrovánější a méně témat dostane systematictější podporu. Zásadní vliv bude mít snížení finančního objemu, který bude (v případě, že nedojde k přesunu finančních prostředků z I. pilíře SZP) v porovnání s končícím obdobím o třetinu nižší. V současné době stále pracujeme s několika variantami rozpočtu.

V příštím programovém období bude podpora cílena zejména na oblast zemědělství, potravinářství a lesnictví. Podporu na nezemědělské činnosti budou moci získat pouze zemědělské podnikatelé v rámci diverzifikace svých aktivit. Obce se budou muset obracet na fondy kohezní politiky.

VODOHOSPODÁŘSKÉ PROBLEMATICE

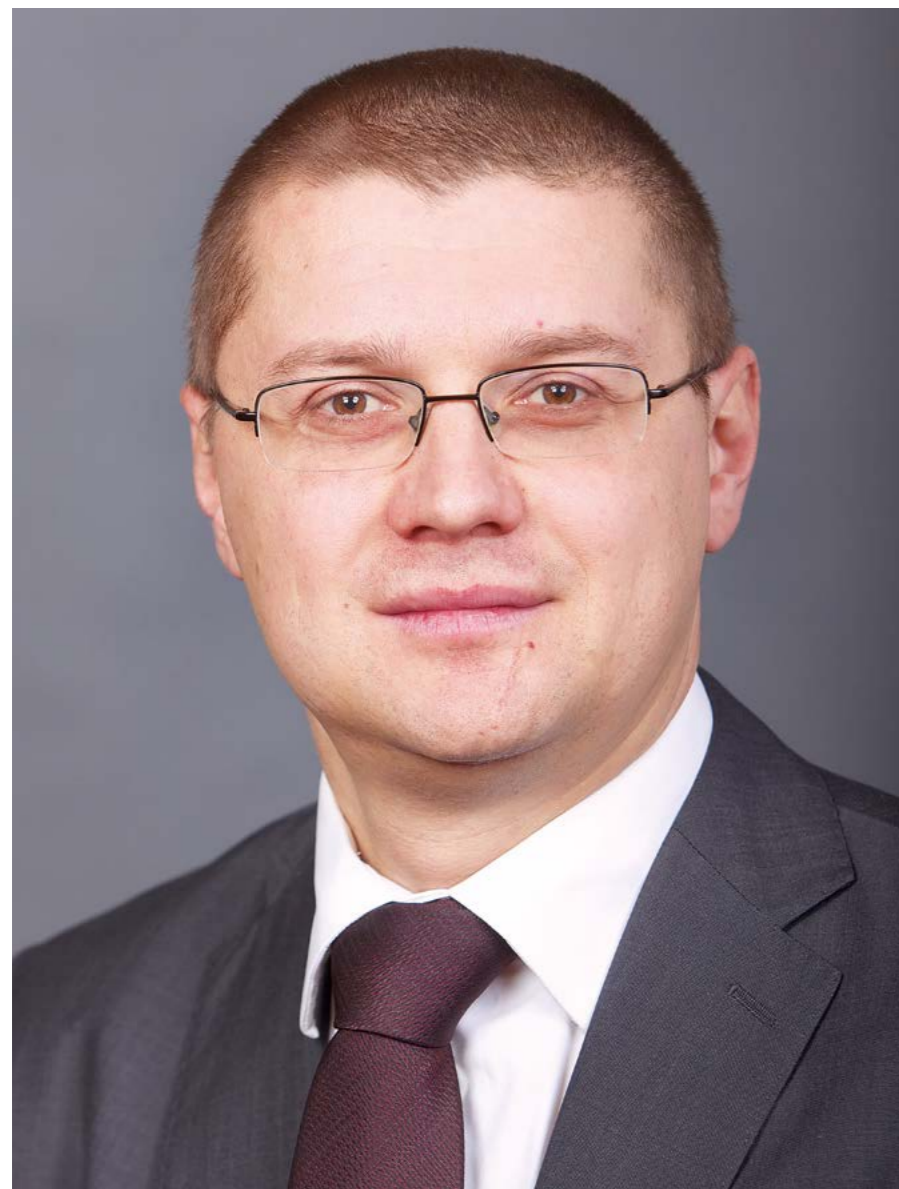

Foto: archiv MZe

Zkvalitňování protipovodňové ochrany a vhodné využívání dostupných vodních zdrojů je v posledním období věnována mimořádná pozornost.

V rozhovoru pro periodikum Venkov to potvrdil náměstek ministra pro úsek vodního hospodářství Aleš KENDÍK. Zároveň poskytl informace o prioritách resortu v nadcházejícím období a představil novelu zákona o vodovodech a kanalizacích.

VĚNUJEME VELKOU POZORNOST

Venkov: Povodně v červnu letošního roku způsobily mnoho rozsáhlých škod na majetku. Zároveň vyvolaly diskusi o efektech protipovodňových opatření i o manipulaci na nádržích zejména Vltavské kaskády. Jak byste situaci hodnotil z pohledu ústředního vodoprávního úřadu?

Povodňové škody přesáhly přibližně 19 miliard korun, škody na státním vodohospodářském majetku činily dle posudků škodních komisí asi 2,2 miliardy. Správci vodních toků – s. p. Povodí a Lesy ČR – neprodleně přistoupili k okamžitému odstranění nejzávažnějších poškození vodních staveb a koryt vodních toků. Následně budou pokračovat v nápravě škod s využitím finančních podpor ze státního rozpočtu, které představují přibližně 70 % výše škod. Dokrytí částky musí již zajistit z vlastních zdrojů.

K diskusi o chybné manipulaci na vodních dílech Vltavské kaskády musím zdůraznit, že veřejnost obvykle vychází z laického pohledu na možnosti přehradních nádrží. Zejména si neuvědomuje, že celkový objem nádrží nikdy není k dispozici jako prázdný prostor. Slouží totiž k zadržení vody pro vyrovnání průtoků, pro překlenutí suchých období, k plavbě, rekreaci, výrobě elektrického proudu, k zásobování sjednaných odběrů – jde

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

tedy o víceúčelové využití. Za podmínek 24–48hodinové předpovědi srážek a průtoků od Českého hydrometeorologického ústavu mohou zahájit vypouštění, ovšem za předem určených podmínek průtoků, které pod přehradou nezpůsobí škody. Tím se ke stávajícímu prázdnému (retenčnímu) prostoru v nádrži přidají další navýšení.

V konkrétním případě na nádrži Orlík je trvale připravený (prázdný) retenční prostor 62,1 milionu m³. V červnu, ještě před příchodem hlavní povodňové vlny, bylo předvypuštěno dalších 61 milionů m³ vody – tudíž kapacita retence se zvýšila asi na 123 milionů m³. Tedy vytvoření prostoru k zachycení bylo – s ohledem na předpověď – velmi správné. Stejně, jako následně manipulace – regulování odtoku ve vztahu k přítoku do nádrže. Mýtus, že má být vypuštěno mnohem více, prakticky nelze splnit – jednak technicky (odtok z vypouštění nesmí škodit), jednak koncepčně, neboť po odeznění povodně by se případné nenaplnění zásobního prostoru nádrže negativně projevilo na ostatních účelech.

Ostatně, jak v roce 2003, po extrémní povodni v roce 2002, tak letos následně zahrozilo sucho a veřejnost hned zajímalo, zda je voda z nádrží k dispozici v dostatečném množství. Je třeba uvést, že způsob managementu nádrže určují manipulační řády, které s uvedenými aspekty počítají.

Venkov: Protipovodňová opatření přijímaná na přehradách během povodní tedy byla v pořádku, je to tak?

Po každé povodni se znovu zkoumá, zda by nebylo vhodné zvětšit retenční prostor. K tomu dochází také letos a u čtyř nádrží (z toho dvou na Vltavské kaskádě) opět přistupují k ověření možnosti zvětšit trvalé retenční prostory. Pro nádrže Orlík a Slapy na 146,3 milionu m³ (pro období duben – září oproti předchozím 81,8 milionu m³, tedy zvýšení o 56 %). Rovněž na nádrži Nechanice (Ohře) a nádrži Seč (Chrudimka) je navrženo zvýšení trvalé retence o 16–30 %.

O efektivitě protipovodňových opatření svědčily nejlépe zkušenosti obyvatel – pokud nebylo opatření úrovní povodně přelito, zajistilo bezpečnou ochranu. Na dolním úseku Labe dokonce řada rozestavěných opatření výrazně snížila možné škody. Ze staveb financovaných v rámci programu Ministerstva zemědělství

bylo při červnové povodni dotčeno 94 staveb, 79 splnilo absolutně ochranu, 11 jich nebylo zcela dokončeno, a přesto působily pozitivně, a ve 4 případech úroveň povodně překročila jejich parametry. Sluší se poznamenat, že v programu protipovodňových opatření Ministerstva zemědělství bylo realizováno téměř 400 staveb, z nichž 116 již bylo (i opakovaně) zatíženo povodněmi a splnilo svoji ochrannou funkci.

A mimochodem: na rozdíl od české veřejnosti způsob manipulace na nádržích Vltavské kaskády média v sousedním Německu hodnotila velmi pozitivně.

Venkov: Jak vypadá situace vodního hospodářství po letošní červnové povodni?

Prioritním úkolem byla inventarizace škod – na vodních stavbách a korytech vodních toků i na infrastruktuře vodovodů a kanalizací. Současně byly zahájeny činnosti na odstranění škod a v resortu zemědělství příprava dotačních programů, pomocí kterých budou škody postupně odstraněny. V podstatě byl otevřen podprogram na odstranění povodňových škod na vodních dílech a alokována částka 1,55 miliardy Kč, což představuje asi 70 % úrovně zjištěných škod. Pro odstranění povodňových škod na vodovodech a kanalizacích byl otevřen program, z něhož bude možné pokrýt 80 % nákladů na odstranění škod zjištěných zatím (bez vyhodnocení Prahy) ve výši 232,9 milionu Kč. A jak už jsem řekl, probíhá prověření manipulací na vodních dílech při povodni s náměty na úpravy retenčních objemů v nádržích a změny manipulačních řádů.

Venkov: S jak velkou finanční podporou vodnímu hospodářství počítá MZe pro rok 2014?

Trvalým aktuálním úkolem je pokračovat ve zkvalitnění protipovodňové ochrany. Na MZe tedy bude pokračovat Program podpory prevence před povodněmi III. etapou, která je cíleně orientována na „retenci“, tedy zdržování vody v povodích. Prioritou bude realizace poldrů. Otevírání ohrázení s cílem podpořit rozlivy v údolních nivách tam, kde nezpůsobí zaplavení škody. Rovněž počítáme s budováním nádrží. Tato III. etapa byla vlastně v předstihu započata již letos – jsou k dispozici programy na podporu projektových dokumentací připravovaných opatření tak, aby v roce 2014 bylo možné ihned zahájit vlastní realizaci.

Souběžně byl připraven program na podporu rozvoje infrastruktury vodovodů a kanalizací, orientovaný zejména na obce do 1 000 obyvatel. Očekáváme, že tímto programem výrazně přispějeme ke snížení zátěže vodních toků živinami (zejména sloučeninami fosforu a dusíku), čímž postupně dojde k omezení eutrofizace našich vodních zdrojů.

Venkov: Vláda vzala na vědomí tzv. Modrou zprávu neboli Zprávu o vodním hospodářství České republiky v roce 2012. Můžete ji představit?

Jedná se o každoročně (od roku 1998) připravenou komplexní informaci o tom, jak se vyvíjejí vodní zdroje, jejich množství a kvalita, využívání a nakládání s nimi v České republice. Zpráva přináší souborné výsledky o ekonomice vodního hospodářství – jak v oblasti

přirozeného oběhu (vodní zdroje ve správě s. p. Povodí a Lesy ČR), tak z oblasti umělého oběhu (využití pro přípravu pitné vody, odkanalizování a čištění odpadních vod). Potěšitelné je, že správci vodních toků již plně pečují i o drobné vodní toky po zrušené Zemědělské vodohospodářské správě, což pozitivně oceňují zejména místní zastupitelstva – daří se náprava zanedbané údržby. Významný je další pozitivní vývoj jakosti vody ve vodních tocích, což je výsledkem mohutného budování čistíren odpadních vod, jejichž počet se od roku 1990 zvýšil více než trojnásobně. Zpráva přináší podrobný pohled na hospodaření s. p. Povodí, přehled cen za odběry povrchových vod i výdajů na odstraňování povodňových škod, výstavbu protipovodňových opatření, provoz vodních cest a řadu dalších detailních informací. Zájemci si je mohou vyhledat – nejen ve formě publikace, jež bude k dispozici do konce října, ale již nyní na internetových stránkách Ministerstva zemědělství.

Venkov: V menších obcích stále není infrastruktura vodovodů a kanalizací v uspokojivém stavu. Počítá Ministerstvo zemědělství s podporou, aby se situace zlepšila?

Ano, stále není dostatečně rozvinutá infrastruktura především kanalizací a odpovídajícího čištění splaškových vod v malých obcích do 2 000 a zejména do 1 000 obyvatel. Zatímco podíl obyvatel ČR připojených na veřejný vodovod přesáhl 93 % populace, připojení na kanalizaci představuje necelých 83 %; malé obce jsou jednou z hlavních příčin. Z prostředků Programu rozvoje venkova se podařilo pokrýt pouze

¼ žádostí, takže z projektů s náklady 12 miliard Kč nebyly pokryty žádosti s finančním objemem 9 miliard. Následkem přesunu části finančních prostředků z fondů ES, předpokládaných pro Program rozvoje venkova, do kohezního fondu nebude pro následující období (2014–2020) podpora vodovodů a kanalizací do tohoto programu zařazena. Proto je důležité, aby podpora výstavby vodovodů, ale zejména kanalizací a čistíren odpadních vod v malých obcích pokračovala z národních zdrojů – spolufinancováním ze státního rozpočtu, rozpočtu krajů i zainteresovaných obcí. Příslušný program Ministerstva zemědělství je již připraven a bude se orientovat na malé obce.

Venkov: Byla přijata novela zákona o vodovodech a kanalizacích, která začne platit od 1. 1. 2014. Jaké zásadní změny přináší?

Novela zákona je teprve druhou přímou novelou od roku 2001. Bylo zapotřebí reagovat na zkušenosti z praktických aplikací jednotlivých částí zákona a také respektovat požadavky směrnic ES, zejména směrnice 2000/60/ES (Rámcové směrnice vodní politiky) a směrnice 91/271/EHS (o čištění městských odpadních vod). Kromě toho bylo nutné racionalizovat administrativní procesy z oboru vodovodů a kanalizací, jejichž potřeba je evidentní pro uplatňování regulativů. Při přípravě bylo využito námětů širokého spektra zainteresovaných subjektů – jak státní správy, municipalit, provozovatelů i vlastníků infrastruktury. Výsledkem byl návrh 100 novelizačních bodů. Z nich lze uvést zejména:

- Změnu v pořizování Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací na krajích – nyní budou aktualizovány průběžně, nikoliv po určitých časových etapách jako dosud.

- Dojde ke snížení administrativní zátěže spojené se stávajícími evidencemi (majetku a provozních výdajů) z oboru vodovodů a kanalizací zavedením povinné a jednotné elektronické formy (Jedná se o 5 500 vlastníků a 2 500 provozovatelů!).
- Nově se zavádí sankce za nevypracování plánů obnovy infrastruktury a za nevytvoření prostředků k plnění těchto plánů.
- Vypouští se působnost Ministerstva zemědělství jako rozhodčího v soukromoprávních vztazích vlastníků provozně související vodohospodářské infrastruktury, dohody budou povinně uzavírat a dokládat při žádostech o vydání povolení k provozování a kolaudaci.
- Povinnost provozovatele oznámit alespoň 15 dní dopředu výměnu vodoměru odběratelům s uvedením maximálně tříhodinového intervalu provedení (ochrana časových možností odběratelů).
- Dílčí úpravy v působnosti orgánů veřejné správy (například možnost vydat opatření obecné povahy ve věci omezení dodávek vody v době sucha, respektive v době extrémních klimatických podmínek).
Návrh se také zabýval posouzením možností zrušit výjimky pro neplacení za odvedení srážkových vod (ze silnic, dálnic, železnic, domácností, zoologických zahrad...). Kolem toho vznikl mediální zájem po tvrzení provozovatelů, že se „zlevní“ cena za služby – což bylo účelové a iluzorní. Naopak, změna by přinesla největší zátěž pro obce i kraje a správně od toho bylo upuštěno.

Lze konstatovat, že novela publikovaná ve Sbírce zákonů pod číslem 275/2013 Sb. přináší řadu pozitivních změn.

ZEMĚ ŽIVITELKA 2013

– JUBILEJNÍ A TRADIČNĚ NÁVŠTĚVNICKY ÚSPĚŠNÁ

Přes pět stovek vystavovatelů z celé Evropy i ze Spojených států se zúčastnilo čtyřicátého ročníku agrosalonu Země živitelka. Na tradičním místě – Výstavišti v Českých Budějovicích – si ji od 29. srpna do 3. září nenechalo ujít kolem sta tisíc návštěvníků.

Země živitelka je jedinou výstavou v České republice, která prezentuje celý zemědělsko-potravinářský sektor. K vidění jsou tu zemědělské stroje a zařízení, řemeslnické potřeby, nejrůznější odborné novinky, prezentují se plemenní koně, krávy i berani, stejně jako regionální potraviny oceněné značkou kvality Regionální potravina a potraviny s národní značkou kvality Klasa. Lidé se mohou ve speciálních expozicích seznámit s činností rybářů, myslivců, informovat se o aktualitách v oblasti odborného středoškolského a vysokoškolského vzdělávání a v posledních několika letech jsou jim představeny i výsledky činností nevládních organizací, které se zaměřují na rozvoj našich venkovských regionů. A nejen proto patří tento mezinárodní agrosalon desítky let mezi nejnavštěvovanější výstavy u nás. Především se tu setkávají výrobci se svými odběrateli i dalšími potenciálními

zákazníky a v rámci seminářů a odborných setkávání si mohou vzájemně vyměňovat zkušenosti zástupci odborné a laické veřejnosti. Hlava na hlavě je tu tradičně od chvíle, kdy se poprvé otevřou brány Výstaviště. Letos tomu samozřejmě nebylo jinak. Někomu možná davy mačkající se u vystavených exponátů či obléhající stánky se vším možným vadí, ale jiní za Živitelkou neváhají vážit cestu přes celou republiku. A Jihočeši? Ti jsou na „svoji“ výstavu hrdí, nedají na ni dopustit.

„Země živitelka je pojem, je to výstava s obrovskou historií i prestiží,“ tvrdí čtyřicátník Radek Gális, který je doma přímo v Českých Budějovicích. „Když jsem byl malý, jezdili jsme sem s rodiči, teď už sem sám беру děti. Kluka zajímá technika, traktory, stroje, mě zase dobré jídlo. Strávíme tady celé dopoledne a rozhodně se nenuďme. Vždycky tu něco pěkného pořídíme, potkáme se tu se známými. Vlastně je tu – obrazně řečeno – k vidění na jednom místě celá republika.“

Nadšená je i Běla Sýkorová z Ledenic, která se rozlehlým areálem prochází se svou přítelkyní. „Jezdíme sem od samého začátku, takže vlastně už neuvěřitelných čtyřicet let. Dříve jsme sem brali děti, teď už jsme v důchodu, takže jsme tu sami a můžeme si dělat, co chceme. Zajímá nás úplně všechno, ale nejvíc ze všeho kytičky. Vždycky si jich odtud spoustu odvezeme.“

Jubilejní čtyřicátý ročník prestižní akce zahájil ve čtvrtek 29. srpna prezident republiky Miloš Zeman. Ten se nejprve přiznal, že je pravidelným, téměř každoročním účastníkem Země živitelky a následně zemědělcům poblahopřál k letošní „poměrně velmi úspěšné a vysoké úrodě“. „Ani sebedrzejší politik si nedovolí tvrdit, že je to jeho zásluha. Je to především zásluha zemědělců samých a také trochu počasí,“ řekl doslova. Prezident v Českých Budějovicích představil svoji vizi řetězce družstevních prodejen. „Velkou část zisku jak prvovýrobců, tak potravinářů spojkou nadnárodní obchodní řetězce – jejich zisková marže se pohybuje kolem 60 %. Jedna z možných cest, jak tento rozdíl překonat a dosáhnout spravedlivějšího rozdělení zisku v kombinátu prvovýrobce – potravinář – obchod, je

Foto: archiv MZe

podle mého názoru vytvoření národního obchodního řetězce, například na bázi již existujícího COOP, bývalé Jednoty, která má poměrně hustou síť prodejen.“

Ministr zemědělství Miroslav Toman uvedl, že „jeho“ úřad bude na vzniku národního řetězce pracovat. „Budeme se chtít domluvit s některým ze stávajících řetězců, anebo budeme chtít vytvořit řetězec jiný,“ řekl s tím, že před resortem zemědělství je v současnosti několik důležitých úkolů: „Čeká nás nelehká práce, čeká nás rozdělení 250 miliard na další programovací období, čeká nás obhájení národních zájmů ČR – nejen zemědělců, ale i zpracovatelů, tak, aby si české potraviny, které by měly být na tuzemském trhu privilegované, zachovaly svou úroveň a kvalitu.“ Miroslav Toman také pozval návštěvníky výstavy, kterou označil za svátek všech zemědělců i zpracovatelů, do resortní expozice a předal Ceny ministra zemědělství (viz článek Ministr zemědělství ocenil vědecké pracovníky).

Zatímco Ministerstvo zemědělství se v pavilonu T komplexně představilo především jako instituce zodpovědná za společnou zemědělskou politiku, v samostatném „Pavilonu venkova“ se prezentovaly Celostátní síť pro venkov a její partneři – místní akční skupiny, Spolek pro obnovu venkova či Asociace regionálních značek a regionálních produktů. „Můžeme si zde projít celou Českou republiku, všechny regiony, ale ne

na krajevní úrovni, nýbrž na úrovni místních akčních skupin,“ představil expozici v pavilonu Z ředitel Odboru Řídicí orgán PRV Ministerstva zemědělství Josef Tabery. „Naším cílem je mimo jiné prezentovat výsledky práce ‚MASek‘ co nejširší veřejnosti a zároveň jim samotným, aby se vzájemně mohly inspirovat pro další činnost,“ dodal s tím, že v novém programovém období čeká místní akční skupiny výrazná změna. „V období 2014–2020 by měly mít MAS možnost čerpat prostředky nejen z Programu rozvoje venkova jako dosud, ale i z ostatních operačních programů, které jsou v gesci dalších ministerstev pod koordinací Ministerstva pro místní rozvoj. Věříme, že se na základě strategií, které jsou v ČR momentálně vypracovávány, podaří intervenovat ještě lépe do oblastí, problematik, kde je to potřeba,“ doplnil Josef Tabery.

Součástí čtyřicáté Země živitelky byl bohatý doprovodný program, odborný i kulturní. Jako příklad lze uvést Večer venkova, Národní dožínky, Den myslivosti či odborný seminář Podpora rozvoje venkova v ČR a Pozemkové úpravy v období 2014.

Podrobnější informace k některým konkrétním akcím naleznete na www.eagri.cz a www.vcb.cz.

MINISTR ZEMĚDĚLSTVÍ OCENIL VĚDECKÉ PRACOVNÍKY

Soutěž o Cenu ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky pro rok 2013 i Cenu ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu a experimentálního vývoje v roce 2013 vyhlásilo Ministerstvo zemědělství spolu s Českou akademií zemědělských věd.

Foto: archiv MZe

Smyslem soutěže je ocenit tvůrčí vědecké pracovníky za vynikající výsledky výzkumu a experimentálního vývoje s významným přínosem pro české zemědělství, potravinářství, lesnictví a vodní hospodářství.

Výsledky soutěže byly zveřejněny při slavnostním zahájení 40. ročníku výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích. Ocenění vítězům předali ministr zemědělství Miroslav Toman, předseda České akademie zemědělských věd Vilém Podrázský a prezident Agrární komory České republiky Jan Veleba.

A KDO OCENĚNÍ ZÍSKAL?

Cenu ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky pro rok 2013 získala Marta Elsheimer Matulová, Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v. v. i., za původní vědeckou práci, která popisuje rozdíly ve vyjádření genetické informace ve slezině a střevě neinfikovaných kuřat a kuřat infikovaných patogenem *Salmonella Enteritidis*, způsobujícím průjemová onemocnění lidí. Výsledky objasňují obranné mechanismy kuřat vůči salmonelle, a mohou tak v budoucnu přispět k ochraně chovů kuřat a tím i lidské populace před tímto patogenem.

Cenu ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu a experimentálního vývoje v roce 2013 obdržela Barbora Badalíková, Zemědělský výzkum, spol. s r. o., za certifikovanou metodiku Vhodné zpracování půdy pro minimalizaci degradačních změn v půdě.

OCENĚNÍ ZLATÝ KLAS S KYTIČKOU ZÍSKAL BEZOVÝ SIRUP

Součástí odborného doprovodného programu Země živitelky byla také soutěž Zlatý klas, kterou každoročně vyhlašuje Ministerstvo zemědělství.

Diplom Zlatý klas letos získali například Vesa Velhartice za velmi ranou odrůdu brambor Suzan, Miroslav Vráblík z Trhových Svinů za kolekci masného skotu Aberdeen angus, STS Olbramovice za krmný a nastýlací náves Kamzík Double či Vinařství Chateau Lednice za Višňové víno z višňi ze sadů Mendelovy univerzity.

ZLATÝ KLAS S KYTIČKOU – zvláštní ocenění za mimořádný přínos pro ochranu životního prostředí bylo uděleno jedině. Převzala je Kitzl, s. r. o. z Jablonce nad Nisou za sirup vyráběný podle tradiční domácí receptury.

Přehled oceněných vědců naleznete na www.eagri.cz
a výsledky soutěže Zlatý klas 2013 na www.vcb.cz.

ZEMĚ ŽIVITELKA 2013 NABÍDLA ODBORNÝ SEMINÁŘ K ROZVOJI VENKOVA

V rámci doprovodného odborného programu proběhl na Zemi živitelce 2013 seminář s názvem „Podpora rozvoje venkova v ČR a Pozemkové úpravy v období 2014+“. Akci společně připravily Celostátní síť pro venkov (tematická pracovní skupina Pozemkové úpravy), Spolek pro obnovu venkova a Ministerstvo pro místní rozvoj.

V průběhu akce vystoupila řada hostů a odborných lektorů, kteří ve svých příspěvcích představili aktuální informace z oblasti rozvoje venkova a pozemkových úprav. Posluchači získali v první části semináře informace o stavu implementace stávajícího programového období a o stavu příprav budoucího programového období. V tomto dopoledním bloku zazněly následující příspěvky: Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020, Program obnovy venkova a Vesnice roku, Možnosti a limity podpory rozvoje venkova v budoucím programovém období, Nakládání s majetkem obcí z pohledu připravované legislativy, Propojování aktérů na venkově a jejich začleňování do směrů rozvoje venkova.

Druhá část semináře byla věnována problematice pozemkových úprav. Přednášející si připravili následující příspěvky: Program rozvoje venkova 2014+, Pozemkové úpravy v rámci činnosti Státního pozemkového úřadu, Nové výzvy pro pozemkové úpravy, Hodnocení, bonitace a oceňování pozemků pro pozemkové úpravy, Komplexní pozemkové úpravy a liniové stavby, Návrat ke kořenům při hospodaření v krajině a Význam pozemkových úprav pro ochranu obcí.

Na <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/tematicke-pracovni-skupiny/komplexni-pozemkove-upravy/uskutecnene-akce/odborny-seminar-podpora-rozvoje-venkova.html> naleznou zájemci dostupné příspěvky v plném znění a zároveň záznam z průběhu celého semináře.

AGROKOMPLEX SE KONAL UŽ POČTYŘICÁTÉ

Foto: archiv MZe

ŽIVOT V MAS NA FOTOGRAFIÍCH

Oživujícím prvkem české části expozice byla výstava vítězných snímků z fotografické soutěže „Nejkrásnější fotografie z území MAS“, kterou pořádala Národní síť MAS ČR.

Národní síť rozvoje venkova SR zase v rámci doprovodného programu vyhlásila vítěze jejich fotografické soutěže o nejkrásnější fotografii z území místních akčních skupin (MAS), jež probíhala celkem v šesti kategoriích. Absolutním vítězem se

Foto: archiv Partnerství pro MAS Terchovská dolina

Ve dnech 22. až 25. srpna se ve slovenské Nitře uskutečnil jubilejní 40. ročník mezinárodní výstavy Agrokompex, nad kterým převzal záštitu slovenský ministr zemědělství Ľubomír Jahnátek. Na akci se prezentovala i česká Celostátní síť pro venkov (CSV) se svými partnery.

„Agrokompex Nitra 2013 nabídl řadu dílčích tematicky laděných výstav a akcí, mezi které patřila například 11. výstava venkovského cestovního ruchu a rozvoje regionů ‚Regiony Slovenska‘ v pavilonu M 1. Její součástí byl i výstavní stánek Národní sítě rozvoje venkova SR, kde se představila i naše Celostátní síť pro venkov se svými partnery,“ vysvětlila Jana Bačková z českého Ministerstva

zemědělství, která slovenským návštěvníkům podávala informace o činnosti Sítě v ČR.

Součástí aktivit realizovaných v české části stánku byly prezentace a ochutnávky některých produktů, které jsou nositeli značky Regionální potravina či značky Regionální produkt. Dále byly promítány filmové dokumenty o Programu rozvoje venkova, o projektech CSV a o aktivitách partnerských organizací.

stal snímek *Jar prišla pod Rozsutec*, který do soutěže přihlásila místní akční skupina OZ „Partnerství pro MAS Terchovská dolina“.

Ve zmíněném pavilonu M 1 se představily MAS ze všech regionů Slovenska. Na některých expozicích byli vidět i zástupci českých MAS, kteří se slovenskými partnery realizují společné mezinárodní projekty. Například na stánku MAS OZ „Požitavie-Širočina“ byli přítomni představitelé MAS Region HANÁ, kteří spolu se slovenskými partnery realizují projekt „Spojují nás tradice“.

„NA POTULKÁCH VIDIEKOM“

Velký zájem vyvolala v pavilonu F jedinečná prezentace Programu rozvoje venkova SR 2007–2013. Návštěvníkům byl k dispozici naučný chodník, který je prováděl krajinou, v níž mnozí žijí. K vidění byly funkční vodní mlýn, lán obilného pole, vinohrad, malá farma,

Foto: archiv MZe

salaš a celá řada dalších interaktivních prvků. Na informačních panelech byly v rámci expozice vhodně zakomponovány popisy a fotografie jednotlivých projektů.

Děti a mladí lidé získávali interaktivní formou informace o životě na venkově, seznamovali se s tradičním pečením chleba, ochutnávali lokální pokrmy a podobně. Prezentace

zkrátka zapojila všechny smysly návštěvníků a po zásluze měla úspěch.

Stejně jako u nás i na Slovensku se začíná věnovat velká pozornost propagaci zemědělství s cílem přitáhnout mladé lidi do zemědělské výroby. I proto na Agrokompexu vznikla expozice „Gazdovský dvor U výskumníkov“, která představovala odbornou a zároveň poutavou formou široké veřejnosti i potenciálním žadatelům o finanční prostředky z Programu rozvoje venkova živá zvířata, která jsou (či byla) tradiční na slovenském venkově. Tento počín měl za cíl zvýšit zájem o farmaření a motivovat mladé lidi ke studiu na odborných středních školách.

Součástí Agrokompexu byl i odborný program s diskusními kulatými stoly. Hostem diskuse na téma „Domácí potraviny jako možnost k oživení venkova“ byl český ministr zemědělství Miroslav Toman.

SLOVENSKÝ PŘÍSPĚVEK KE VZDĚLÁVÁNÍ V CESTOVNÍM RUCHU

Zajímavý příklad podpory celoživotního vzdělávání na venkově lze nalézt u partnerů Celostátní sítě pro venkov na Slovensku, kde v rámci Programu rozvoje venkova 2007–2013 vyšla publikace „Poradce podnikatele ve venkovské turistice a agroturistice“.

Její hlavním cílem je pomoci podnikatelům působícím v dané oblasti a poskytnout jim nejnovější poznatky ze Slovenska i jiných evropských států. Je určena manažerům a pracovníkům turistických zařízení a jiných subjektů cestovního ruchu, zaměstnancům veřejné správy i samosprávy a dalším lidem, kteří se zajímají o problematiku cestovního ruchu, zejména pak agroturistiku a venkovskou turistiku.

Zájemci v publikaci najdou mimo jiné informace o provozním managementu ubytovacích a pohostinských zařízení, o strategickém managementu a tvorbě marketingových koncepcí cestovního ruchu.

Autoři zdůrazňují, že venkovská turistika je efektivním hospodářským odvětvím, které ale samozřejmě klade nároky na finanční řízení i personální management. Proto se tato publikace také zaměřila na vzdělávání v oblasti personální politiky, komunikace managementu, ekonomiky podniku, plánování a analýzy i správného nastavení hospodaření a kalkulací.

Absolvent této formy vzdělávání by měl podle autorů zdokonalit své znalosti v oblasti ekonomiky a řízení firmy a měl by být samostatným analyticky uvažujícím manažerem.

Další informace si můžete přečíst na www.agroturizmusslovakia.sk.

OLOMOUCKÁ PUBLIKACE PŘEDSTAVUJE PROJEKTY PRV

Zajímavé projekty Programu rozvoje venkova v Olomouckém kraji představuje zbrusu nová publikace nazvaná „Reportáže z míst, kde pomohly MAS“. Vznikla jako hlavní propagační materiál pro Národní konferenci Venkov 2013, jež se počátkem října konala v Hranicích a Teplicích nad Bečvou.

Vytvořit ucelený propagační materiál o úspěšných aktivitách partnerů Celostátní sítě pro venkov (CSV) Olomouckého kraje. Propagovat projekty zástupců sektorů působících na venkově. Předat informace o Programu rozvoje venkova i jeho úspěšných projektech. Představit nositele ocenění Oranžová stuha v rámci soutěže Vesnice roku v Olomouckém kraji. Přesně takové cíle si klade publikace plná reportáží pořízených na různých místech Olomouckého kraje. Jedna je z hasičského muzea v Dřevohosticích na Přerovsku, další z farmy v Hustopečích nad Bečvou, jiná zase z pevnosti Křelov nedaleko hanácké metropole. Dohromady jich v „knize“ najdete dvanáct a všechny spojuje fakt, že byly finančně podpořeny z Programu rozvoje venkova v rámci aktivit místních akčních skupin (MAS).

„Projekty byly vybrány tak, aby zahrnovaly všechna opatření PRV, které MAS implementují,“ zdůrazňuje jeden z autorů publikace, starosta obce Veselíčko a zároveň místopředseda Krajského sdružení NS MAS ČR Olomouckého kraje Tomáš Šulák s tím, že v „jeho“ kraji působí šestnáct MAS a záběr jejich činnosti je opravdu široký. „Jednou se za jejich prací ‚skrývá‘ pomoc pro zemědělce, jindy pro obec, která opraví školu, památku či postaví hřiště, pomáhají muzeím s vybavením pro spolkovou činnost, podporují drobné řemeslníky i výrobce,“ dodává a připomíná, že od roku 2008, kdy „masky“ působí v Programu rozvoje venkova, do současnosti podpořily jen v Olomouckém kraji více než tisíc projektů.

Články – reportáže o dvanácti z nich jsou psány velmi citlivě, jsou v nich zachyceny názory nejen zpracovatelů projektů, manažerů, ale také lidí, kterým projekty po dokončení slouží. Ilustrovány jsou fotografiemi z míst, o nichž se v publikaci píše.

„Celostátní síť pro venkov již šestým rokem zabezpečuje mimo jiné přenos informací o úspěšně realizovaných projektech Programu rozvoje venkova a významných aktérech, kteří se podílejí na rozvoji venkovských regionů ČR,“ napsal v předmluvě k Reportážím z míst, kde pomohly MAS, ředitel odboru Řídící orgán PRV Ministerstva zemědělství Josef Tabery. „Stránky publikací, které jsou vydávány s podporou CSV, poskytují inspirativní nápady a náměty potenciálním žadatelům o dotační tituly podpořené ze zdrojů EU. Celostátní síť pro venkov je tak významným komunikačním a marketingovým nástrojem Programu rozvoje venkova.“

Publikaci naleznete na www.eagri.cz.

MAS Prostějov venkov
Milan Indrák, Vrbátky-Štětovice:
Sklad brambor Štětovice
PRV IV.1.2. / I.1.1.1. Modernizace zemědělských podniků
Způsobit výdaje: 1 836 000 Kč / Dotace: 918 000 Kč

Foto: archiv realizátora projektu

NA KUTNOHORSKU OŽIVILI PAMÁTKY KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Kostel sv. Jana Křtitele v Nové Lhotě. Kostel sv. Václava v Petrovicích. Kostel sv. Jakuba Staršího v Paběnicích. Co mají tyto historické objekty společného? Všechny najdete na Kutnohorsku a všechny byly renovovány za podpory Programu rozvoje venkova. Zájemci si je mohli prohlédnout během tří zářijových víkendů v rámci akce „Oživujeme kulturní dědictví venkova“.

Čtyřicet milionů korun putovalo v letech 2007–2013 z Programu rozvoje venkova na opravy dvaceti tří památek v obcích na Kutnohorsku. „Cílem nebyla jen obnova, ale i jejich znovuzachycení do rázu krajiny, života obcí i jejich obyvatel,“ říká Ludmila Hejdánková z regionálního pracoviště CSV v Kutné Hoře. „Nejvhodnější dobou pro prezentaci tohoto typu realizovaných projektů PRV, dotovaných z osy III a IV, byly Dny evropského dědictví, kdy byly objekty zpřístupněny veřejnosti. Z prostředků Celostátní sítě pro venkov byla k této příležitosti vytisknuta mapka s krátkým popisem ke každé památce.

Foto: archiv CSV

Ve třech z nich se postupně ve třech zářijových víkendech konaly kulturní akce, které měly zahájit proces jejich „oživení“ v daném regionu,“ dodává.

První ze tří akcí „seriálu“ Oživujeme kulturní dědictví venkova se konala v neděli 8. září v Nové Lhotě. V den výročí posvěcení kostela sv. Jana Křtitele absolvovali místní i přespolní kilometrovou pouť ke svatostánku, kde se konala slavnostní mše. Za doprovodu Křesetického pěveckého sboru ji sloužil arciděkan Římskokatolické farnosti Kutná Hora Jan Uhlíř. „Slunečně odpoledne přilákalo desítky výletníků k prohlídce renovovaného kostela, kterou svým poutavým vyprávěním o jeho historii

doplnila Jana Vyčítalová,“ upřesňuje Hejdánková.

Obec Petrovice žila celý pátek 13. září přípravami na dožínky místní zemědělské společnosti. Zdejší kostel sv. Václava byl vyzdoben k obřadu žehnání úrody. Slavnostní mši celebroidal římskokatolický kněz a generální vikář královéhradecké diecéze Josef Socha. Společně s farářem Stanislavem Tomšíčkem posvětili dožínkový věnec. Po mši pan František Nešpor nastínil návštěvníkům bohatou historii a stavební vývoj svatostánku. Slavnost v kostele ukončilo vystoupení kapely Swing Cheek.

Hned dvojí oslava se konala 21. září v kostele sv. Jakuba Staršího v Paběnicích. Svou premiéru si „odbil“ nově odlitý zvon a zároveň se poprvé rozezněly zrestaurované varhany. „Přítomní vyslechli skvělý výklad kronikářky Věry Zdeňkové o dějinách, mecenáších a sbírkách na kostel, historii varhan přiblížil varhaník Michal Hanuš,“ popisuje akci Ludmila Hejdánková. „Poté požeňal arciděkan Uhlíř opraveným varhanům, ze kterých v doprovodu violoncellistky Věry Bartoníčkové zazněla hudba Sammartiniho, Kuchaře, Bacha a Haydna,“ dodává.

Více informací naleznete na www.eagri.cz/Venkov.

KRAŠOVIČTÍ SE RADUJÍ Z OPRAVENÉHO KOSTELA

V Krašovicích, v jednom domě, pečou tam vdolečky jenom pro mě! Přesně tak se to zpívá v jedné lidové písničce z Plzeňska. Druhá sloka pak pokračuje tvrzením: *Bramboračku dobrou vaří, jak se jim v téhle vsi dobře daří. Bude to nejspíš pravda – říká to i zdejší pan starosta. V poslední době se jim například s pomocí dotace z Programu rozvoje venkova podařilo opravit místní dominantu, kostel svatého Jiljí.*

Krašovice je malá vesnička, žije tu všehovšudy 390 duší. Najdete ji pár kilometrů severně od Plzně, mezi Horní Břizou a Kaznějovem. Roční rozpočet této obce se pohybuje kolem „závratných“ tří milionů korun. Proto je skoro zázrak, že se místním povedlo v loňském roce dokončit investici za přibližně šest (!) milionů korun – opravu jediné zdejší památky, svatostánku z konce 18. století. „Sami

bychom to určitě nezvládli, pomohla nám dotace z PRV, osy III,“ vysvětluje starosta Krašovic Josef Henzlík s tím, že prostřednictvím Státního zemědělského a intervenčního fondu na záchranu chátrající pamětihodnosti, která je od roku 1965 kulturní památkou, do vsi připutovalo 4,3 milionu korun. K nim obecní úřad přidal svých 1,7 milionu a pustil se do díla. „Všechny práce, všechna povolení a vyjádření

Foto: archiv realizátora projektu

památkářů, projekt i stavební povolení jsme dělali sami, kromě konečného sepsání žádosti o dotaci. Ale následné výběrové řízení jsme si už zase organizovali vlastními silami,“ zdůrazňuje rychtář. První prosincový den roku 2011 bylo předáno staveniště firmě, která v konkurenci sedmi uchazečů vyhrála výběrové řízení. Hotovo bylo do roka a do dne, přesně.

Co všechno se podařilo za zmiňovaných šest milionů udělat? „Komplexní výměnu krytiny, celé oplechování, totální opravu krovu, celkovou opravu vnějších omítek včetně vzácné štukové výzdoby, celkové vybělení interiéru, zlacení ozdobných štukových lišt a vyrovnání podlahy,“ vypočítává Henzlík a pokračuje: „Venku byly odkanalizovány dešťové svody, postavena nová kamenná opěrná

zeď, oddělující pozemek kostela od bývalé fary. Současně s tím majitel – římskokatolická církev – odstranil přestárlé lípy, které hrozily v případě bouře poškozením fasády, a dal natřít ohradní zeď.“ Kostel teď rozhodně nikdo z místních ani návštěvníků Krašovic nepřehlédne – jeho střecha, báh i omítky svítí do veliké dálky. Jedna velká akce skončila, ale místní už se zvolna chystají na další. „Máme připraven projekt na část kanalizace, místní cesty a veřejné parkoviště u Obecního centra. Jakmile budeme mít dostatek vlastních peněz, potřebných k podání žádosti o dotaci, požádáme o ni. Chceme se pustit do výstavby vodovodních řadů – vodní zdroj, vodojem a rozvody v polovině obce jsme dokončili už loni,“ uzavírá starosta Krašovic Josef Henzlík.

HISTORIE OBCE KRAŠOVICE

První písemná zpráva o Krašovicích je z roku 1232, kdy byl majitelem zdejší tvrze Jetřich I. Po něm ves zdědil jeho syn Jetřich II., který ji kolem roku 1339 prodal. Majitelé se často střídali, za husitských válek byla vesnice vypálena. Tvrz pak již nebyla obnovena. Krašovice časem získal Burian z Gutštejna, který je připojil k Bělé. O původním románském kostele hovoří zpráva z roku 1772 v tom smyslu, že je prastarý a potřebný oprav. Na jeho místě byl postaven v roce 1778 nový kostel sv. Jiljí. Zbytky tvrze se znatelným opevněním byly patrně ještě kolem roku 1838; později byly rozebrány jako stavební materiál a na části pozemku tvrze byla roku 1889 postavena škola.

Od poloviny 19. století se Krašovice rychle rozvíjely. Od roku 1897 v obci funguje hasičský sbor, později přibýlo ochotnické divadlo, v obci vznikl mlýn, pila, pivovar, poblíž se těžilo uhlí. Pěstovaly se tu různé zemědělské plodiny, dokonce i chmel. Dnes zde trvale žije 390 obyvatel.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA POMÁHÁ TUZEMSKÝM FIRMÁM

Firma TOP GRANITE, sídlící v Újezdu nedaleko Mladé Boleslavi, se zabývá zpracováním přírodního kamene. Ve svém oboru patří k absolutní tuzemské špičce. I díky dvěma dotacím z Programu rozvoje venkova.

Foto: archiv TOP GRANITE

„**D**ovážíme ze zahraničí žulové bloky, které řežeme na desky různých tloušťek a dál je zpracováváme – leštíme, kartáčujeme, opalujeme, brousíme...“ popsal jednatel společnosti, osmačtyřicetiletý Miloš Dvořák s tím, že další část výrobního programu představují vedle výše zmíněných polotovarů finální výrobky: parapety, schody, dlažby, kuchyňské pracovní desky nebo koupelnové desky. Ty TOP GRANITE úspěšně vyvážá i do světa.

Firmě se daří a hledá možnosti dalšího rozvoje. Proto také v roce 2010 zpracovala projekt na nákup lešticí linky i zateplení objektu provozovny v hodnotě kolem deseti milionů korun a požádala o proplacení přibližně poloviny této částky z Programu rozvoje venkova (PRV). Uspěla.

„Tato investice, zejména nová lešticí linka, nám umožnila výrazně posunout kvalitu zpracování polotovarů,“ připomněl Dvořák a dodal, že druhá fáze projektu následovala vzápětí: „V té jsme se zaměřili na uskladnění, manipulaci a kulturu prodeje – tak, aby desky byly řádně předváděny podle evropských standardů.“

Druhý projekt, na který společnost z PRV získala přes čtyři miliony korun, řešil úpravu skladových a manipulačních ploch pro logistiku, nákup stranové lešticí i zdvihací techniky a výměnu čtyř vrat.

„S pomocí nového stroje nejen leštíme, ale také tvarujeme různé hrany, děláme tzv. splávky, protiskluzové úpravy třeba na schody a podobně,“ řekl jednatel společnosti. Nezapomněl přitom zdůraznit, že dokončení druhé části projektu umožnilo vytvoření pěti nových pracovních míst. „A nejen to – zvýšili jsme produktivitu práce, snížili energetickou náročnost výroby a celkově jsme teď mnohem více schopni konkurovat hlavně velkým zahraničním firmám,“ uzavřel Miloš Dvořák s tím, že nyní se TOP GRANITE hodlá zaměřovat zejména na rozvoj marketingu a prodeje svých výrobků.

Z „ROTHSCHILDŮVA“ STATKU JE KRÁSNÝ PENZION

Statek Bělá ve Slezsku má dlouhou historii. Vystavěn byl už v roce 1892 britským bankéřem Nathanem Mayerem Rothschildem. Po více než sto letech už zase prosperuje – také díky podpoře z Programu rozvoje venkova.

Rozsáhlý areál panské usedlosti na dohled od polské hranice kopíroval osudy tisíců jiných podobných nemovitostí: po znárodnění v roce 1952 jej devastoval státní statek, respektive JZD. Potomci původního vlastníka, kterým byl statek v roce 1990 restitucí vrácen, jej prodali. Nevyužitý, zničený dál chátral, až... Až jej v roce 2006 koupili Evžen Duda s Lenkou Papešovou, kteří se rozhodli bývalé panské sídlo zrekonstruovat a vrátit mu jeho původní vzhled.

„Náročná rekonstrukce probíhala postupně,“ popisuje Dana Dudová, manželka jednoho z majitelů. „Nejdříve byla opravena hospodářská část budovy, ve které vzniklo boxové ustájení pro 16 koní. Byl zachován historický vzhled stáje, která se honosí stropními klenbami, podpíranými dobovými litinovými sloupy, a dlážděnou chodbou. Následně byla zrekonstruována obytná část budovy, kde se nyní nachází penzion se stylovou vinárnou. V prostorách zrekonstruované rozlehlé stodoly je krytá jízdárna. Celá rekonstrukce, včetně terénních úprav a oplocení, byla provedena s ohledem na zachování původního historického rázu sídla.“

Část rekonstrukce byla hrazena z finančních prostředků Programu rozvoje venkova (OSA III, opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu), na které noví majitelé v roce 2008 podali projekt s názvem Rekreační areál Hřebčín Bělá. Jeho podstatou bylo rozšíření celoroční nabídky služeb cestovního ruchu v této oblasti Slezska a zvýšení kvality technického zázemí sportovně-rekreačního areálu.

Foto: archiv Rekreační areál Hřebčín Bělá

„Konkrétně se jednalo o rekonstrukci stávajících nemovitostí, zřízení penzionu s kapacitou dvanácti lůžek, zřízení venkovní jízdárny a terénní i sadové úpravy,“ pokračuje Dudová. „Součástí projektu byl nákup zařízení, které je využíváno pro poskytování služeb ubytovaným klientům i běžným návštěvníkům areálu. Navíc po dokončení investiční akce vznikla čtyři nová pracovní místa – mohli jsme zaměstnat správce, ošetřovatele koní i dvě recepční.“

Celkové náklady na realizaci projektu dokončeného zkraje roku 2009 činily 3 780 000 Kč, z dotace bylo proplaceno 1 698 000 korun. Jak ale zdůrazňuje Evžen Duda, jde jen o malou část podnikatelského záměru. „Celkový objem investic, včetně koupě zdevastovaného zemědělského areálu s půdou, rekonstrukce objektů, zřízení ubytovacího zařízení a kryté i venkovní jízdárny, zatím činí 24 milionů Kč,“ vysvětluje. „O dotaci bychom rádi požádali i na poslední etapu, která se právě připravuje. Chtěli bychom zřídit společenské místnosti s kuchyní a sociálním zařízením, venkovní gril s posezením pro hosty, postavit objekt pro chov drobného zvířectva a zpevnit plochy pro parkování hostů,“ dodává s tím, že na realizaci poslední etapy navazuje také rostlinná a živočišná produkce se značkou EKO.

VODA MIZELA V KANÁLU, TEĎ JE Z NÍ LED

Foto: archiv HC Lomnice nad Popelkou

Hokejovému klubu v Lomnici nad Popelkou se podařilo dotáhnout do „vítězného konce“ unikátní projekt. Oč jde? O septik. Přesněji řečeno o využití septiku na zadržování dešťové vody a její následné využití pro přípravu ledové plochy.

„**P**rojekt řešil přeložku splaškové kanalizace ze zimního stadionu přímo do městské kanalizace,“ popisuje podrobnosti Alena Klacková, projektová manažerka místní akční skupiny (MAS) Brána do Českého ráje, jejímž prostřednictvím byly peníze na projekt z Programu rozvoje venkova čerpány. „Do důkladně vyčištěné a nově izolované jímky septiku byly svedeny pouze dešťové vody ze střechy zimního stadionu. Jímka nyní tedy slouží jako zásobárna vody pro přípravu ledové plochy,“ dodává s tím, že dešťová voda je měkká a na výrobu ledu se náramně hodí – není jí nutné jakkoli chemicky upravovat.

Žádost o dotaci byla podána v květnu 2010 v rámci 2. výzvy MAS Brána do Českého ráje (fiche č. 4 Občanské vybavení a služby). Projekt vyšel přesně na 576 000 korun, dotace činila 90 % z uznatelných nákladů, tj. 432 000 Kč. Výhod zdárné dokončení tohoto záměru přineslo hokejovému klubu hned několik. Zaprvé ušetří náklady na vodné a stočné.

Zadruhé mu odpadly náklady na vývoz a likvidaci splašků ze septiku. A za třetí je nově zavedený systém šetrný k životnímu prostředí – využívá přírodního zdroje vody, deště, která by jinak končila v kanalizační stoce. „Podle informace lomnických hokejistů klesla celková roční spotřeba vody z veřejného vodovodu města Lomnice nad Popelkou v roce 2012 přibližně o dvě třetiny, což přináší roční úsporu asi 50–60 tisíc korun. Rovněž je zde přibližně třicetitisícová úspora na stočném,“ zdůrazňuje Klacková. „Projekt úspěšně navázal na předchozí projekt hokejového klubu, realizovaný v roce 2009, na využití odpadního tepla z chladicího zařízení a v podstatě jej dále zhodnotil tím, že je pro vytápění šaten a přílehlých prostorů využita právě dešťová voda z upraveného septiku.“

POMOHLI I KAPLIČKY

Prostřednictvím zmíněné „masky“ se v uplynulých letech podařilo v Lomnici nad Popelkou dokončit i další prospěšné projekty. V lednu 2011 byla radnicí města podána v rámci 3. výzvy MAS (fiche č. 5 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova) žádost o dotaci na opravu kapličky. „Projekt řešil celkovou opravu velmi zchátralé památky místního významu včetně úpravy jejího okolí,“ vysvětluje projektová manažerka. „Kaplička byla podříznuta a izolována proti vlhkosti, bylo doplněno chybějící zdivo, odstraněny staré omítky a provedeny nové sanační omítky, vyměněna okna a dveře, podlaha odizolována a položena nová dlažba, vyměněna střešní krytina, vymalovány vnitřní prostory. V okolí byla provedena drenáž se zaústěním do kanalizace, položen chodníček z pískovce. Ze západní a severní strany byla obnovena opěrná zídka,“ doplňuje s tím, že z celkových nákladů 345 215 Kč bylo prostřednictvím dotace vyplaceno 245 434 korun. Na konci loňského roku byl třisetitisícovou dotací z Programu rozvoje venkova podpořen projekt Lyžařského sportovního klubu Lomnice nad Popelkou na nákup nového vybavení sedmi ubytovacích chatek v lyžařském areálu.

Foto: archiv realizátora projektu

TVÁŘE LIBERECKÉHO KRAJE

Již třetím rokem pořádá MAS Turnovsko ve spolupráci s „maskami“ Libereckého kraje a podporou Celostátní sítě pro venkov exkurze po zajímavých projektech zrealizovaných přes MAS z Programu rozvoje venkova i z dalších dotačních titulů. Letos se jednalo o cyklus tří celodenních exkurzí, nazvaný Tváře Libereckého kraje. Účastníci měli možnost v průběhu září a října bezplatně navštívit například lyžařský areál v Lomnici nad Popelkou, rozhlednu Žalý, muzeum Čtyřlístku v Doksech, komunitní centrum, lesní divadlo a koupaliště ve Sloupu či obec Polevsko oceněnou Zelenou stuhou v soutěži Vesnice roku 2013.

FARMÁŘSKÉ SLAVNOSTI PROPAGUJÍ ČESKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Poslední letošní Farmářské slavnosti se konaly v polovině září na Turnovsku – ve Dvoře Borčice. Stejně jako na obdobných akcích po celém Česku tu Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Asociací soukromého zemědělství ČR především rodinám s dětmi představilo venkov a selský život.

Foto: archiv MZE

Na ekologickém statku rodiny Lyerových ve Všeni u Turnova mohli návštěvníci z celé republiky zažít jeden «opravdový farmářský den». V programu kromě prohlídky farmy a ukázek života na statku byly hry a kvízy o farmaření, řemeslné stezky, interaktivní dílny, jezdecká vystoupení, taneční workshop v letním rytmu či vystoupení country kapely Rangers. Zájemci si zkusili připravit zdravou svačinu nebo vyráběli podzimní dekorace. Dorazila také pojízdná prodejna s potravinami oceněnými značkou Regionální potravina, která během dne návštěvníkům nabízela ochutnávky regionálních potravin.

„Farmářské slavnosti jsou projektem představujícím život na venkově, který zahrnuje sérii celodenních akcí pro rodiny s dětmi na vybraných farmách. Díky projektu může veřejnost poznat život na rodinných statcích, děti se na nich

formou hry seznámí s tradičním českým zemědělstvím a národním bohatstvím,“ uvedla ředitelka Odboru komunikace Ministerstva zemědělství Dana Večeřová s tím, že Farmářskými slavnostmi chce Ministerstvo zemědělství propagovat tuzemské zemědělství a rodinám s dětmi ukázat, jak domácí hospodářství vůbec vypadá. „Aby děti věděly, co to je české domácí zvíře, jak vypadá husa, koza nebo kachna. Často sice vědí, jaká zvířata žijí v Africe, ale vůbec netuší, co máme u nás doma,“ dodala. Smyslem slavností je ukázat, jak se žije a pracuje na statku, a také pomoci lidem lépe se orientovat v tom, co se v Česku vyrábí a co dobrého farmáři produkují. „Slavnosti umožňují dospělým i dětem podívat se, jak vypadá jeden den na opravdové farmě, poznat práci zemědělců i poctivé a čerstvé potraviny, které prodávají,“ zdůraznila Večeřová. Celodenních akcí konaných vždy o sobotách se účastní

lidé různých věkových skupin. Jsou pro ně připraveny například stezky, na kterých poznávají, jak žili pravěcí zemědělci, seznamují se s ukázkami řemesel, mohou se zahrát kvízy o farmaření. Děti si zkoušejí sázení květin, čichem rozeznávají jednotlivé druhy bylin, účastní se hudebně naučných vystoupení dua Vanda a Standa i her v korunách stromů. Nejmenší návštěvníky letos programem nově provázela postavička Zvídavého Tondy.

Zájem o akce tohoto typu je značný – šest letošních Farmářských slavností, které se konaly napříč celou republikou, si nenechalo ujít bezmála dvacet tisíc lidí. „Těší mě, že byl seriál slavností úspěšný, což dokazuje velký zájem návštěvníků. Akce zaujala i samotné farmáře, kteří nabízejí svá hospodářství jako místo, kde by se mohly uskutečnit slavnosti budoucí. Ty jsou jedinečnou příležitostí, jak lidem z měst přiblížit venkovský život a tradiční výrobu kvalitních potravin,“ řekl ministr zemědělství Miroslav Toman.

V šesti krajích České republiky si mohli návštěvníci prohlédnout farmy zaměřené na rostlinnou výrobu, agroturistiku, chov ovcí, včel či býků. Kromě prohlídek hospodářství se seznámili s moderní zemědělskou technikou a hospodářskými zvířaty, upekli si pšeničné placky, tkali, tančili, míchali koktejly...

„Na Farmářských slavnostech dostali lidé příležitost ochutnat místní speciality a potraviny, které sedláci prodávají přímo ze dvora. Zároveň se dozvěděli o regionálních farmářích, u kterých si mohou nakoupit kvalitní mléko, sýry, maso, ovoce a zeleninu, včelí med a další výrobky se zárukou čerstvosti a místního původu,“ připomněla Dana Večeřová. „Ve stánku Ministerstva zemědělství, kde se představovalo jeho Informační centrum bezpečnosti potravin, návštěvníci mohli získat aktuální informace o potravinách, jejich bezpečném skladování a o zásadách zdravé výživy,“ doplnila.

Farmářské slavnosti se tradičně konají na těch nejlepších rodinných farmách, které získaly ocenění v soutěži Asociace soukromého zemědělství ČR Farma roku. Ta ukazuje zemědělské i nezemědělské veřejnosti, že český sedlák hospodařící na své rodinné farmě může být nejen úspěšným podnikatelem a spokojeným člověkem, ale i hrdým a svobodným občanem, který pozitivně ovlivňuje svou obec a region.

Rok 2014 byl Organizací spojených národů vyhlášen Rokem rodinných farem.

„SVÉHO“ FARMÁŘE NAJDETE NA INTERAKTIVNÍ MAPĚ

Prodej a nákup faremních produktů ze dvora je návratem k osvědčeným tradicím. Je ale také pohodlným způsobem nákupu čerstvé zeleniny, drůbeže, králíčího masa, syrového mléka, vajec, živých ryb nebo jiných produktů přímo u vybraných farmářů, v nejbližší maloobchodní prodejně nebo na farmářském trhu. Ministerstvo zemědělství tuto formu prodeje podporuje. Důvod je jasný – má zájem, aby se ke spotřebitelům dostávaly čerstvé potraviny se zaručeným původem. Nákupem potravin ze dvora podpoříte zemědělce v okolí i český venkov, faremní prodej ze dvora je navíc podanou rukou mladým rodinám. Mají o důvod více vyměnit víkendové pobyty v obchodních centrech za cesty za poznáním venkova spojené s nákupem čerstvých produktů přímo v lokalitě jejich výroby. Nákupem u farmářů se také šetří životní prostředí – prodej ze dvora je nezatěžuje jako prodej potravin dovezených z různých částí světa.

Chcete také nakupovat čerstvé produkty s jasným původem? Nakupujte u farmářů na dvoře! Jak na to? Najděte si svého farmáře. Použít k tomu můžete interaktivní mapu s prodejem ze dvora na webu:

www.farmarskeslavnosti.eagri.cz

**Dětský průvodce
Farmářskými
slavnostmi
– Zvídavý
Tonda.**

VELKÉ KOMUNITNÍ GRANTY PODPORUJÍ PROJEKTY NA VENKOVĚ

Tři „venkovské“ projekty získaly letos významné finanční částky prostřednictvím programu Velké komunitní granty Československé obchodní banky a Nadace VIA.

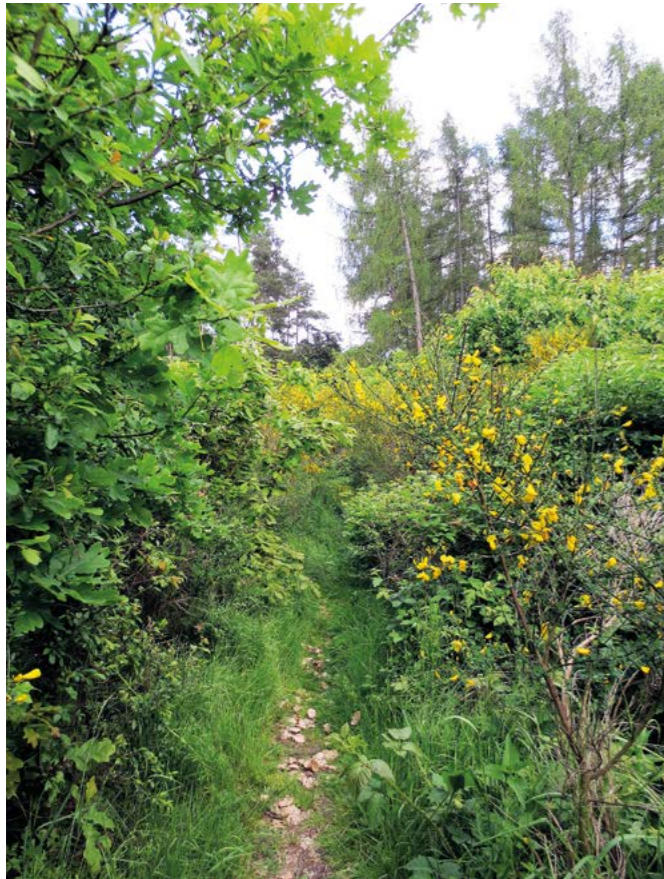

Foto: archiv obce Nečín

Vedle programů dotačně podpořených z prostředků EU (např. Program rozvoje venkova) existuje i řada privátních zdrojů, ze kterých je možno čerpat finanční prostředky na podporu projektů zaměřených na zlepšování životního prostředí v ČR. Jedním z nich je program ČSOB. Cílem tohoto programu je podpořit projekty, které řeší problematiku obnovy krajiny a přímé péče o životní prostředí a které mají zároveň pozitivní dopad na život v konkrétní komunitě, protože do realizace zapojí místní obyvatele a jejich zájem o životní prostředí v regionu. Projekty se musí týkat lokalit ve volné krajině mimo zastavěné části obcí či měst a mají se zaměřovat například na obnovu původních a zakládání nových krajinných prvků, zachování krajinného rázu a estetické funkce krajiny, podporu šetrné údržby a zlepšování prostupnosti krajiny, obnovu cest a stezek, péči o drobné stavby i památky v krajině apod. Nezbytnou podmínkou získání podpory je aktivní zapojení veřejnosti do projektu.

V ROCE 2013 BYLY Z PROGRAMU VELKÉ KOMUNITNÍ GRANTY PODPOŘENY TYTO PROJEKTY:

Lesní zahrada s herním mobiliářem v přírodním stylu a pobytovými plácky pro zážitkovou pedagogiku v obci Nečín na Příbramsku (žadatel: obec Nečín);

Obnova ovocných sadů na Kosíři v katastru obce Slatinky na Prostějovsku (Český svaz ochránců přírody, Regionální sdružení Iris);

Josefovské louky pro lidi v Josefově u Jaroměře (Česká společnost ornitologická).

Podrobnosti naleznete na
www.nadacevia.cz.

HROZÍ NEDOZÍRNÉ ŠKODY! VARUJÍ LESNÍCI

Špičky lesnicko-dřevařského oboru se sešly 18.–19. 9. v Brně. Důvod? Česká lesnická společnost (ČLS) tu ve spolupráci s Lesnickou a dřevařskou fakultou Mendelovy univerzity pořádala odbornou konferenci „Aktuální ekonomické a politické problémy lesnicko-dřevařského sektoru“.

Třicítka řečníků – nejvyšších představitelů státní správy, univerzit a zástupců soukromé sféry – si přišlo vyslechnout přibližně 150 lidí. „V rámci panelových diskusí mohli přítomní anonymně klást své otázky, čehož mnozí využili,“ sdělil organizační garant konference, tajemník ČLS Vít Skála a zdůraznil, že takto „široce“ pojatou akci bylo možné uspořádat pouze díky finanční podpoře Ministerstva zemědělství, které jí poskytlo prostřednictvím programu podpory nestátních neziskových organizací grant. Ministr zemědělství Miroslav Toman konferenci udělil záštitu, vedení resortu přímo v Brně reprezentoval pověřený náměstek Martin Žižka.

Foto: archiv MZe

Problematiku hospodaření v lesích považuje MZe za významnou a byl jí věnován i prostor v Programu rozvoje venkova 2007–2013. Taktéž v příštím programovém období bude oblast lesního hospodářství jednou z priorit.

Konference byla rozdělena do čtyř bloků: Státní správa a samospráva; Školství, věda a výzkum; Lesní majetky a dodavatelé prací; Profesní sdružení v lesnickém a dřevozpracujícím sektoru. Každý blok uzavírala hodinová panelová diskuse, ve které se dostalo i na opravdu ožehavé otázky. „Hlavní cíl konference – lépe identifikovat aktuální problémy lesnicko-dřevařského sektoru a pomoci při hledání cest pro jejich řešení – se však podařilo naplnit

pouze zčásti. Některé problémy byly identifikovány skutečně velmi konkrétně, hledání cest pro jejich řešení však vyžaduje více času a úsilí, než mohla nabídnout dvoudenní konference,“ konstatoval Skála s tím, že ze závěrů konference byla vytvořena deklarace, která tyto problémy a způsoby řešení pojmenovává. Kromě jiného také doporučuje jednotné resortní vedení lesnicko-dřevařského sektoru, podobně jako je tomu v zemědělství, kde pod MZe spadají nejen primární producenti, ale i zpracovatelé, potravináři. „Doufejme, že úsilí organizátorů u této deklarace neskončí a v rámci pracovních skupin, dalších seminářů, konferencí a kulatých stolů budou jednotlivé návrhy odpovědnými osobami a institucemi dále rozpracovány do konkrétních opatření následně uplatněných v praxi,“ uvedl tajemník ČLS. „Jak někteří řečníci konstatovali, nenacházíme se nyní ne pět minut před dvanáctou, ale pět minut po dvanácté! V případě neřešení aktuálních problémů hrozí nenávratné škody na významně složce životního prostředí, která zaměstnává desetitisíce osob. A ty škody mohou být nedozírné – vždyť jen lesy v majetku státu mají hodnotu přibližně dva biliony korun!“ uzavřel Vít Skála.

Více ke konferenci na
www.cesles.cz.

ABY LIDÉ DRŽELI POSPOLU I V TĚŽKÝCH DOBÁCH

Držitelem Oranžové stuhy České republiky 2013 se stal Prlov. „Jsme typickou valašskou obcí s venkovskou zástavbou, která má přesto svá specifika a krásy, jež jí přidávají na výjimečnosti – údolí se strmými, zpravidla zalesněnými kopci, které jsou nepravidelně prolínány kulturní krajinou – loukami, poli a samotami nazývanými ‚paseky‘,“ popisuje hrdě starosta Ladislav Gargulák.

Co je ale podle starosty na Prlově nejkrásnější, je skutečnost, že plní svoji primární funkci a je místem, kde lidé i v nepříliš příznivých podmínkách spokojeně žijí.

Nebylo tomu ale vždy. Do historie Prlova se kromě jiného nesmazatelně zapsaly kruté události, které ovlivnily jeho další vývoj, ale také posílily vztahy a soudržnost obyvatel. Prlov byl v minulosti třikrát doložitelně vypálen. Poprvé v roce 1644 v souvislosti s valašskými rebéliemi proti císaři, podruhé jej vypálili o devatenáct let později Turci a potřetí pak byla vesnice vypálena na sklonku 2. světové války, 23. dubna 1945, kdy bylo zároveň nacisty pro působení v partyzánském hnutí umučeno třicet obyvatel.

Obec se o památku svých předků stará. Přípomínkou padlých v 1. světové válce je kamenný pomník a oběti 2. světové války uctívá pomník se sochou, umístěný v centru obce. Pamětními deskami jsou náležitě označeny

domy, které byly za poslední války vypáleny. Pietně udržován je také společný hrob padlých na evangelickém hřbitově v Pozděchově. V Prlově rovněž funguje malé obecní muzeum, kde je možné zhlédnout expozici věnovanou obětem 2. světové války a pomoci místních lidí partyzánům.

OD KAMENITÝCH POLÍČEK

„Prlov byl v minulosti vždy jednou z nejchudších obcí na Valašsku, neboť kamenitá políčka neposkytovala obživu. Hodně lidí proto odešlo do Ameriky, a když se dnes někteří z krajanů vrátí podívat do rodné země svých předků a líbí se jim tu, tak jsme spokojeni, že naše generace udělala kus práce pro to, aby náš kraj vzkvétal,“ říká Ladislav Gargulák.

Spolupráce obce a zemědělců se v novodobé historii utváří od roku 1994, po rozpadu družstva, kdy obec převzala transformační podíly. Nemohla tehdy ale získávat zemědělské dotace, a proto skupina lidí založila firmu Gone, spol. s r. o., a tím začala spolupráce, která pokračuje dodnes. Velmi dobře se do ní také zapojuje pan Kovář – soukromý zemědělec.

„Společně chceme, aby se nám v obci dobře žilo, aby byly ve stejném duchu vychovávány naše další generace, které se budou hrdě hlásit k místu svého původu. Jedním z cílů zemědělství je údržba krajiny a prostředí, ve kterém žijí lidé – obyvatelé a občané obce, kteří na oplátku spotřebovávají potraviny vyprodukované zemědělci,“ vysvětluje starosta Prlova a dodává: „Vzájemná potřeba obou stran je tedy evidentní, záleží už jen na schopnosti lidí se domluvit a spolupracovat.“

PŘI TAŽLIVÁ V KAŽDÉM ROČNÍM OBDOBÍ

Kromě celoročně provozovaného fitcentra nabízí obec se svým okolím vyžití od jara do zimy. „V zimě mohou turisté využít turistické a běžecké trasy nebo navštívit lyžařský vlek v sousedních obcích Pozděchově, Senince a Lužné. V létě si na své určitě přijdou cyklisté. Atraktivní jsou i prlovské rybníky v čele s přírodní památkou – rybníkem Neratovem,“ vyjmenovává starosta a připomíná místní

Foto: archiv obce Prlov

„specialitu“: společenské a kulturní akce. Nejnavštěvovanější akcí je bezesporu Ovčácký den, který podporuje zemědělství, chovatelství, řemesla a tradiční zpracování místních produktů na Valašsku a který už byl několikrát finančně podpořen Celostátní sítí pro venkov. Ta zde návštěvníkům představuje Program rozvoje venkova i zajímavé regionální projekty a aktivity.

Obec také pořádá Velkou cenu v sečení kosů, kde své síly měří sekáči bez ohledu na pohlaví a věk. Dále můžete v Prlově navštívit myslivecký ples, hasičskou zábavu a fašankovou veselici, ekumenické setkání a mnoho akcí především pro rodiče s dětmi (pálení čarodějnic, pohádkový les, den plný her, loučení s prázdninami, drakiádu, lampionový průvod, mikulášskou nadílku či rozsvěcování vánočního stromu). „Nudit se u nás určitě nebudete,“ zdůrazňuje Ladislav Gargulák a doplňuje, že kromě zimní údržby komunikací apod. to jsou právě zmíněné akce, na jejichž pořádání se podílejí místní zemědělské subjekty.

Významnou a výjimečnou formou spolupráce s nimi je pak zdárný rozvoj k přírodě citlivé turistiky. „Právě díky partnerství s místními zemědělci, zejména s ekologickou farmou Gone, jsme připraveni v nově zrekonstruovaném areálu U Húšťů provozovat venkovskou turistiku, agroturistiku a vzdělávací kurzy pro návštěvníky všech věkových kategorií,“ popisuje starosta Ladislav Gargulák a upozorňuje na velmi dobrou spolupráci se společností Moravské Karpaty, o. p. s., a Spolkem pro zachování valašských tradic ve Vsetíně. Významný podíl na aktivitách obce má i Sdružení obcí Hornolidečsko.

Oranžové stuhy si v obci váží, i když všichni tu tvrdou práci, kterou mají dosavadní zastupitelstva a občané obce za sebou, pro získání ceny nedělali. V náročných podmínkách Valašska to podle starosty Ladislava Garguláka ani jinak nejde. On sám se snaží mít na paměti dávnou větu místního faráře, že je potřeba, aby lidi spolu drželi pospolu nejen v dobách, kdy se daří, ale i tehdy, kdy je doba těžká.

ENVIRONMENTÁLNÍ PODPORY

PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA V ROCE 2014

Vzhledem k tomu, že projednávání legislativních návrhů na nové programové období 2014–2020 bylo na úrovni EU zpožděno, je zřejmé, že nebude možné začít implementovat nový Program rozvoje venkova (PRV) hned od roku 2014.

„Žadatelům nebude umožněno uzavírání nových závazků plošných podpor PRV, nicméně pro zachování kontinuity poskytování podpor a zajištění cílů tohoto programu v oblasti životního prostředí budou přijímány žádosti o dotaci k 15. květnu 2014 na víceleté závazky zařazené před 1. leden 2014,“ vysvětlil Ing. Ivan Landa, CSc., ředitel odboru environmentálních podpor PRV Ministerstva zemědělství.

Opatření LFA a Natura 2000 na zemědělské půdě budou realizována na základě stejných podmínek jako v programovém období 2007–2013, nicméně v agroenvironmentálních opatřeních budou muset žadatelé, kterým v letošním roce končí víceletý závazek, postupovat v souladu s novelizací nařízení, jež upravuje podmínky tohoto opatření.

PRODLUŽOVÁNÍ ZÁVAZKŮ V RÁMCI AGROENVIRONMENTÁLNÍCH OPATŘENÍ

Od 1. října vstoupila v platnost novela nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o provádění agroenvironmentálních opatření (AEO). Hlavním cílem novely bylo umožnit žadatelům o podporu v AEO prodloužit o rok jejich stávající

závazky, které končí k 31. prosinci tohoto roku, popřípadě k 31. březnu 2014 (titul Biopásy a Pěstování meziplodin), a plynule pak navázat na nové programové období.

Tato možnost se týká zhruba 7 500 žadatelů, kteří mohou podat žádost o prodloužení závazku AEO na Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF), a to prostřednictvím jím vydaného formuláře. Žádosti je možné předkládat v termínu od 15. října do 15. listopadu tohoto roku. Lhůta pro podání je absolutní a na žádosti podané po jejím uplynutí nebude brán zřetel. Formuláře jsou dostupné i v elektronické podobě na www.szif.cz a na www.eagri.cz (Portál farmáře).

„Prodloužit nelze pouze závazky v titulu Zatrávňování orné půdy, který je ze své podstaty nastaven jako pětiletý,“ doplnil Ivan Landa a dodal, že součástí mechanismu prodloužování závazků je i zavedení nového „pardonovaného důvodu“ snížení zařazené výměry – ukončení AEO v prodlouženém období, a to až do výše 29 % původně zařazené výměry. Tento nový důvod, spolu s ostatními možnostmi, jež udává nařízení vlády, pomůže zemědělcům zvládnout velké změny v majetkoprávních vztazích k obhospodařovaným pozemkům, které se očekávají na začátku roku

2014, a úspěšně tak splnit celý závazek v AEO.

„Pardonovaný důvod bude možné uplatnit na ztráty zemědělské půdy v roce 2014. V žádném případě ale nebude aplikovatelný zpětně,“ zdůraznil Ivan Landa.

ÚPRAVA LIMITŮ SLEDOVANÝCH TĚŽKÝCH KOVŮ

Novela přináší i další významnou změnu, kterou je úprava limitů sledovaných těžkých kovů v dotačních titulech Integrovaná produkce zeleniny a Integrovaná produkce ovoce (IP). Limity pro jednotlivé sledované těžké kovy byly rozděleny podle kategorií zeleniny a ovoce, v souladu s platnou unijní legislativou.

Dále byl zaveden třístupňový sankční systém podle závažnosti překročení limitů sledovaných těžkých kovů: snížení dotace o 25 %, neposkytnutí dotace a vyřazení ze systému IP, včetně navrácení veškerých poskytnutých dotací. Pro zemědělce tato změna znamená v porovnání se současným sankčním systémem výrazné zmírnění podmínek provádění dotačního titulu IP. Změna se týká již žádostí o dotaci, podaných v tomto roce.

V přechodném období roku 2014 mohou žadatelé s platnými závazky i nadále žádat o podporu v rámci AEO. Žádosti budou podávány standardní cestou formou Jednotné žádosti v termínu 15. dubna až 15. května 2014.

„V roce 2014 nebude umožněn vstup nových žadatelů do AEO, zároveň nebude umožněno navyšovat o více než 25 % výměru zemědělské půdy žadatele, zařazené v AEO, navyšovat výměru v posledním roce závazku a nebude také povolen přechod

Foto: archiv MZE

z titulu IP ovoce a IP vína do titulu Ekologické zemědělství (EZ), neboť tyto změny souvisejí s uzavřením nového závazku AEO. Opětovně umožnění vstupu nových žadatelů do AEO i EZ se předpokládá od roku 2015 za nových podmínek,“ popsal gestor opatření Ing. Josef Makovský, Ph.D., z odboru environmentálních podpor PRV Ministerstva zemědělství.

V rámci prodloužování si žadatelé hospodařící na zemědělské půdě ve vlastnictví státu, s výjimkou pozemků, na něž byl vznesen nárok v rámci tzv. „církvní restituce“, budou moci prodloužit nájemní smlouvy tak, aby

byly pokryty jejich závazky AEO. Každý žadatel, který má zájem o prodloužení nájemní smlouvy, musí sepsat dodatek ke stávající nájemní smlouvě na Krajském pozemkovém úřadu (KPÚ) a podepsat čestné prohlášení, že je žadatelem prodloužujícím závazek AEO.

Po obdržení pravoplatného rozhodnutí SZIF o prodloužení závazku je pak povinen nejpozději do 31. března 2014 předložit toto rozhodnutí KPÚ, čímž dojde k nabytí účinnosti nové smlouvy. Pokud žadatel rozhodnutí o prodloužení nedodá, sepsaný dodatek se stane neplatným.

PŘEHLED VÝLOVŮ VYBRANÝCH RYBNÍKŮ

Podzim 2013

Rybářské sdružení České republiky nabízí seznam výlovů rybníků v jednotlivých krajích – místa, termíny, kontakty na chovatele.

www.cz-ryby.cz

SETKÁNÍ CERTIFIKOVANÝCH VÝROBCŮ

6. listopadu 2013

Městský dům, nám. Přemysla Otakara 753, Litovel

Představení Celostátní sítě pro venkov v Olomouckém kraji a prezentace projektů zaměřených na regionální produkty.

www.eagri.cz

JAK PODNIKAT NA VENKOVĚ?

1., 15. a 29. listopadu
a 13. prosince 2013

Turistické informační centrum
ve Kdyni

Bezplatný kurz pro všechny, kteří se chtějí dozvědět informace např. o podmínkách faremního prodeje ze dvora, možnostech využití obnovitelných zdrojů energie nebo o tom, kde a jak získat dotace na realizaci podnikatelských záměrů.

Pořádá Komunitní škola Kdynsko za podpory MAS Pošumaví. Navštívit lze i jednotlivé přednášky. Po skončení kurzu bude zájemcům rozeslán sborník s přednáškami.

www.kdyne.cz

www.asz.cz

POTŘEBUJE VENKOV VĚDU A VÝZKUM?

7. listopadu

ČZU v Praze-Suchdole

Kulatý stůl, který bude završením tří akcí pořádaných letos Ústavem zemědělské ekonomiky a informací ve spolupráci s Fakultou agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů (FAPPZ) ČZU – dnů otevřených dveří FAPPZ pro učitele středních zemědělských škol, pro akreditované zemědělské poradce a pro zástupce MAS.

www.czu.cz

www.uzei.cz

JÍZDA ZRUČNOSTI A ZEMĚDĚLSKÁ OLYMPIÁDA

20. až 22. listopadu 2013

Výstaviště v Českých Budějovicích

V rámci 19. ročníku veletrhu Vzdělání a řemeslo proběhnou dvě soutěže pro žáky středních zemědělských škol a učilišť – Jízda zručnosti traktorem s vlekem a Zemědělská olympiáda. Soutěže spolupořádá Zemědělský svaz ČR za účelem zatraktivnění středoškolských zemědělských oborů.

[http://vcb.cz/kalendar/
109-vzdelani-a-remeslo/
prihlasky-pro-skoly](http://vcb.cz/kalendar/109-vzdelani-a-remeslo/)
www.zemedelstvize.cz

PODPORA ZAVÁDĚNÍ INOVACÍ V ZEMĚDĚLSKÝCH PODNICÍCH V ŽIVOČIŠNÉ VÝROBĚ

Leden až duben 2014

Cyklus seminářů, který chce zemědělcům předat informace o tom, co přesně znamená vývoj nových produktů, postupů a technologií v zemědělství, jak mohou inovace zvýšit efektivitu výroby a konkurenceschopnost. Projekt chce také podpořit rozvoj spolupráce subjektů působících v daném odvětví. Výsledným cílem projektu je zvýšit zavádění inovací do zemědělské výroby, které povedou k většímu zisku, úspoře nákladů a zlepšení welfare v chovu hospodářských zvířat.

www.ivzops.cz

česká inovace

Česká inovace, o.p.s.

VYHLÁSILA NOVÝ ROČNÍK
STEJNOJMENNÉ SOUTĚŽE.

Jednou z vyhlášených kategorií jsou „Inovace ve veřejné správě“. Tato kategorie je otevřena všem soutěžícím z oblasti veřejné správy, kterými jsou organizační složky státu (a jimi zřizované příspěvkové organizace), kraje (a jimi zřizované a zakladané organizace), obce (a jimi zřizované a zakladané organizace), svazky obcí, školy, záchranné složky, zdravotnická zařízení, policie, hasiči apod.

Organizátoři soutěže chtějí podpořit a zviditelnit nápady ze sféry, jejíž schopnost inovovat je z pohledu veřejnosti často podceňována a neprávem přehlížena. Účast inovačních projektů z oblasti veřejné správy v soutěži to může změnit.

Předejte informace o zajímavých projektech z oblasti inovací (kontakt: radka.rimanova@ceskainovace.cz) nebo je rovnou přihlaste do soutěže: <http://www.ceskainovace.cz/cz/soutez/online-prihlaska>. Uzávěrka soutěže je 15. 11. 2013.

Vítězové jednotlivých kategorií budou slavnostně vyhlášeni na **Festivalu inovací**, který se uskuteční 14. března 2014 v Národní technické knihovně v Praze.

www.ceskainovace.cz
www.facebook.com/ceskainovace

NÁRODNÍ PUTOVNÍ VÝSTAVA

představuje veřejnosti dobré příklady zvelebování
opomíjených míst v sídlech a krajině naší vlasti

MÁ VLAST cestami proměn 2014

Zahájení proběhne tradičně v druhou májovou sobotu,
10. května 2014 v Praze na staroslavném **Vyšehradě**.

Přináší svědectví o proměnách polozbořených staveb v důstojné objekty s užitečnou náplní,
o poškozených lokalitách navrácených k přírodním principům, o zvelebených parcích, nádražích,
náměstích a návších...

Přispívá k posílení osobního i národního sebevědomí a k šíření dobré pověsti naší země v zahraničí.

Pochlubte se také vy svým dílem a inspirujte ostatní!

Více informací
naleznete na
www.aefcz.org.

EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ FOND PRO ROZVOJ VENKOVA:
EVROPA INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

BIOPOTRAVINA ROKU 2013? BERANÍ ROHY

Kvalitní zelenina, cukr, sůl, ocet, trocha dobrého oleje, koření. To vše smíchané ve správném poměru dohromady tvoří Českou biopotravinu roku 2013 – Černíkovické beraní rohy.

Papriky pěstované Milošem Kurkou v Zahradě Černíkovice na Královéhradecku uspěly v konkurenci bezmála stovky dalších tuzemských biovýrobků. Porotce soutěže pořádané Svazem ekologických zemědělců PRO-BIO, již uděluje záštitu Ministerstvo zemědělství, přesvědčily především chutným nálevem vyráběným podle vlastní originální receptury.

„Černíkovické beraní rohy vlastně nejsou nic zvláštního,“ uvedl předseda odborné poroty Pavel Maurer. „Jsou však chuťově vyvážené, jejich vnější prostá prezentace odpovídá obsahu. Myslím, že tato biopotravina získala přízeň celé poroty též proto, že je to naprostá novinka na bio trhu.“

Foto: archiv Miloš Kurka

Jsou inovativní, chutné a navíc v české gastronomii velmi oblíbené. Jejich příprava není náročná. Je to produkt, který si na nic nehraje.“

Jeho slova potvrdil i samotný pěstitel Miloš Kurka, jehož podnikatelské aktivity jsou mimo jiné podpořeny i z Programu rozvoje venkova. „Černíkovické beraní rohy jsou připraveny klasickým způsobem tak, jak to dělávali naši předci, kteří ještě neměli k dispozici žádné chemické konzervační přípravky,“ řekl.

Papriky z Černíkovice se staly nejen absolutním vítězem letošního ročníku soutěže, ale vyhrály také v kategorii Biopotraviny rostlinného původu.

Podrobnosti si můžete přečíst na www.pro-bio.cz.

S REGIONÁLNÍ POTRAVINOU MŮŽETE VYHRÁT LEDNIČKU PLNOU DOBROT!

Až do konce listopadu můžete posílat loga z obalů výrobků oceněných značkou Regionální potravina a vyhrát lednici v hodnotě 15 000 Kč! A nejen to – ledničku vítěz dostane plnou Regionálních potravin v hodnotě 5 000 Kč. Na dalších 10 000 soutěžících čekají praktické skládací nákupní tašky.

Do soutěže o lednici plnou tradičních chutí se může zapojit každý. Stačí zakoupit jakékoliv čtyři produkty oceněné značkou Regionální potravina, tato loga vystříhnout a zaslat na adresu: Regionální potravina soutěž, P. O. Box 88, 140 21 Praha 4. Další možnosti je jednoduše nasbírat účtenky prokazující nákup těchto produktů

a zaslat je na výše uvedenou adresu. Soutěžící by neměli zapomenout do obálky přiložit své kontaktní údaje, aby jim bylo možné zaslat výhru – praktickou skládací tašku.

Přehled všech produktů oceněných značkou Regionální potravina a podrobná pravidla soutěže najdete na www.regionálnipotravina.cz.

NA ŠLUKNOVSKU MAJÍ VLASTNÍ „MĚNU“!

Na první pohled nepřinesla událost pod názvem Festival lokální ekonomiky, konaná o víkendu 21. a 22. září ve Varnsdorfu, nic převratného – farmářský trh, trochu místní kultury, konferenci fanoušků lokální ekonomiky. Vydařená akce, kde si lidé mohli nakoupit kvalitní regionální produkty a dozvědět se pár informací o tom, co je potřeba udělat pro hospodářské oživení svého regionu. Ale pod pokličkou tady „bublalo“ cosi, co přilákalo pozornost nejen ministra zemědělství, ale i celostátních médií. Co to bylo?

Foto: archiv MAS Šluknovsko

Místní akční skupina Šluknovsko, která byla pořadatelem festivalu, se již několik let snaží rozpochybovat občanské aktivity na Děčínsku a Šluknovsku. Děje se tak formou realizace různých projektů zaměřených na zlepšení veřejné vybavenosti či na podporu drobných podnikatelských aktivit. Je to potřeba, protože tento region patří mezi ty, které v České republice dlouhodobě vykazují nejvyšší nezaměstnanost. Podle některých statistik zde na jedno pracovní místo připadá až čtyřicet zájemců. To se odráží na klesající kupní síle místního obyvatelstva, zhoršující se životní úrovni a nárůstu sociálního

napětí. Na tom nic nemění četné snahy regionálních politiků ani dotace od státu či Evropské unie.

„Festival vyslal důležitou zprávu: zdejší lidé pochopili, že není dobré dále čekat na nějakého spasitele,“ uvedla Eva Hamplová, manažerka MAS Šluknovsko. „Místní podnikatelé, živnostníci, obchodníci, farmáři, řemeslníci i poskytovatelé služeb si prostě musejí pomoci sami a na rozdíl od nedávné minulosti už vědí jak – posilováním lokální ekonomiky. Aktuální hospodářský problém celé Evropy není krize, ale globalizace. Ta vysává z evropských regionů, včetně těch českých, jejich bohatství a přesouvá je úplně jinam, než kam

patří. Reakcí na to jsou četné lokální ekonomiky, které v západní Evropě vznikají jako houby po dešti. Mnohé z nich jsou úspěšné a my se můžeme inspirovat na celé řadě příkladů dobré praxe – výměnné obchodní systémy, lokální měny, družstevní podnikání, zakládání svépomocných organizací včetně regionálních bank a tak dále,“ dodala.

„Mediálním hitem“ Festivalu lokální ekonomiky se právě z výše uvedených důvodů nestala výstava regionální produkce, ukázka farmářské techniky či expozice domácího zvířectva, ale – zpráva o založení první místní lokální měny TNE. „Jedná se o racionální experiment, cílený na obnovu odbytové sítě pro místní výrobce s efektem omezení úniku peněz z lokální ekonomiky,“ řekla Hamplová. „Je to běh na delší trať s ne úplně jistým výsledkem. Ale ve spojení s dalšími aktivitami, jako jsou připravované založení nového spotřebního družstva či varnsdorfského potravinového spolku, vytváří regionální měna určitě zajímavý prostor pro regionální spolupráci i příležitost pro vznik četných pracovních míst. A to je právě to, co zaujalo pozorovatele z médií.“

Více informací o akci konané s podporou Celostátní sítě pro venkov naleznete na www.lokalni-ekonomika.cz.

MAS ŠLUKNOVSKO

Místní akční skupina Šluknovsko, která sídlí ve Varnsdorfu, byla založena v roce 2004. Členy sdružení jsou fyzické a právnické osoby – zemědělci, živnostníci, neziskové organizace a místní samospráva. MAS v současné době působí na území 37 obcí, které jsou členy mikroregionů Sever, Tolštejn, České Švýcarsko, Českokamenicko a Novoborsko. Na území o rozloze asi 543 km² žije více než 60 tisíc obyvatel. MAS na základě svého Strategického plánu Leader, jehož mottem je „Šluknovsko návštěvníkům i sobě“, v období 2009–2013 podpořila a následně administruje projekty spolufinancované za pomoci dotace z Programu rozvoje venkova, osy IV Leader. Cílem Strategie je využití rozvojového potenciálu území Šluknovska a zvýšení jeho atraktivity ve prospěch místních obyvatel i návštěvníků regionu. Jednou z hlavních priorit MAS Šluknovsko je zvyšování podílu cestovního ruchu na hospodářství regionu a rozvoj přeshraniční spolupráce. Tuto prioritu se daří naplňovat díky podpoře projektů, jejichž cílem je záchrana kulturního dědictví a rozvoj venkovské turistiky. Bližší informace o činnosti MAS získáte na www.mas-sluknovsko.cz.

TNE JE TVRDŠÍ NEŽ EURO

TNE není platidlem v pravém slova smyslu. Jde o uzavíratelnou sklenici s originální etiketou, která má být nosičem kvalitních místních výrobků – medu, marmelády či mléčných produktů. Jako první své zboží budou ve sklenici prodávat děčínské bistro Houpací koník, varnsdorfská cukrárna Café Dlásk a Čokoládovna Mana v Krásné Lípě. Principem je, že zákazník při první koupi výrobku zaplatí 30 Kč za sklenici plus cenu samotného zboží. Sklenice mu po spotřebování obsahu zůstane a při další koupi už platí »jen« samotný produkt, který si nechá do sklenice uložit. Díky tomuto systému získá zákazník kvalitní regionální produkt a je motivován k návratu k místnímu prodeji, garantujícímu vysokou kvalitu produktů. TNE nebude k mání v řetězcích. MAS Šluknovsko bude na pravidelných týdenních schůzkách monitorovat, jak se TNE při obchodování osvědčuje.

PODLIPANSKO NABÍZÍ KUCHAŘKU I TRŽNICI

Jedním z výstupů projektu „Podlipansko všemi smysly – turisté vítání“, který byl podpořen z Regionálního operačního programu Střední Čechy, je také unikátní Podlipanská kuchařka.

Cílem projektu je zatraktivnit region pro jeho návštěvníky, přilákat nové turisty a ukázat region tak trochu netradičním způsobem. „V našem kraji je určitě co ochutnat, vidět, cítit, slyšet i rozpoznat hmatem,“ tvrdí Iveta Minaříková

z MAS Podlipansko. „Mnohé z toho nabízí i Podlipanská kuchařka, která vznikla sběrem receptů od místních obyvatel. Některé recepty jsou pro dnešní dobu netypické, protože zasahují až do doby počátku 20. století. Je to díky vzácné sbírce receptů Zuzany Hnátkové z Klášterní Skalice, kterou zdělila po kuchařce paní Hrabánkové.“

V kuchařce najdete také recept na Rozcuchanou nevěstu, jehož zdrojem byl Vančurův štrůdlovník.

Kromě zmíněného projektu „Podlipansko všemi smysly – turisté vítání“ dokončila MAS

Podlipansko také »Venkovskou tržnici«, díky níž byla vytvořena elektronická volně přístupná databáze místních řemeslníků. „Pro místní i turisty jsme nově otevřeli dvaasedmdesátikilometrovou Středočeskou ovocnou stezku, která vede návštěvníky nenáročným terénem ovocných sadů od Českého Brodu ke Kolínu. Pro děti zde u Ždánic a u Limuz vznikly dva kratší okruhy s interaktivními panely na téma ovocnářství,“ vypočítává Minaříková.

Podrobnosti o MAS Podlipansko naleznete na www.podlipansko.cz.

ROZCUCHANÁ NEVĚSTA

SUROVINY:

1 kg vařených brambor

1 kg jablek

150 g polohrubé mouky

4 vejce

špetka soli

skořice

cukr

několik lžic másla na pokapání těsta a vymaštění formy

POSTUP:

Na vál posypaný moukou nastrouháme oloupané, vychladlé brambory, osolíme, zasypeme moukou a rukama protřásáme tak, aby se brambory moukou obalily

Foto: archiv MAS Podlipansko

a vytvořily tak drčenku. Nakonec spojíme dvěma rozšlehanými vejci na hladké těsto. Třetinu bramborové hmoty urovnáme do dobře vymaštěného pekáče, pokryjeme polovinou oloupaných a na plátky nakrájených jablek, posypeme cukrem a skořicí. Zakryjeme druhou třetinou těsta, přidáme zbývající část jablek. Nakonec navrch rozprostříme zbylé bramborové těsto. Pokapeme několika lžicemi másla a dáme péci do předehřáté trouby. Po 15 minutách rovnoměrně zalijeme zbylými rozšlehanými vejci a dopečeme dorůžova.